

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY BLEMER

Eszményi megújulás frontja

Írta: KOSZTOLÁNSZKY ISTVÁN

Az emberiség életviszonyainak jobbra vagy rosszabbra fordulásával annak világnézete is mindannyiszor megváltozott. Ezt azonban nem értem, de nem is érthetem a szó szoros értelmében vett egész emberiségre. Mert amíg egyes népek egy bizonyos világnézetnek hódolnak, addig a másik annak éppen az ellenkezőjében véli boldogulását feltalálhatni. Hogy az egész emberiség egyazon világnézetben vélje boldogulását feltalálhatni, olyan eszménynek kell felszínre vetődnie, mely a világ összes népeinek kulturális és gazdasági életét annak alapjaiban támaszolja meg. Sajnos, ez is megtörtént. Mert lehet-e vízőn óta szörnyűbb katasztrófát elképzelni, mint a világháború és a mai végpusztulással fenyegető, a minden esetre lábhoz tett fegyverrel figyelő harcias állapotok?

Egy új háború egyet jelent Európa népeinek teljes pusztulásával. Eltekintve a millió, meg millió hősi halottól, Európa kulturális és gazdasági javainak legalább háromnegyed része por és hamu lenne. És a romok segítségért kiáltanak. És amíg az egyes népek könnyeik záporával öntözik azokat, addig a másik azzal vigasztalja magát, hogy:

— Majd megfizeti a legyőzött.

Legyőzött!... Itt nincsen legyőzött és nincsen győző, mert minden harcot viselő nép legyőzöttnek tekintheti magát. Legyőzte őt káros szenvedélyének romboló ereje.

Mit ér a „győző” melléknév valamelyik népre nézve, ha egykori fénykorának romjain nyomorog?... Mert Európának egyik népe sem mondhatja, hogy olyan győztesként került ki a világfelfordulásból, amelynek kulturális és gazdasági élete szörnyű nyomokat ne hagyott volna maga után, amelynek eddigi világnézete szükségzerűleg meg ne változott volna.

A győzők és legyőzöttek új világnézete született azután az a káoszt, mely a maga egyenlőtlen ségével, fegyvertelenül bár, még a romokban is olyan pusztítást vitt véghez, hogy az ember már-már képtelennek érezte magát arra, hogy izzó agyának egy kirobbant gondolatával megálljt kiáltson a teljes összeomlásnak.

Nem, nem, itt nincsen győző, nincsen legyőzött. Az embernek csakis magát kell legyőznie, hogy a bosszu teljesülése fölött érzett kárörömben helyet engedjen a mintegy fényes csillagként jelentkező ama gondolatának, hogy szeretettel, megértéssel mégis csak gyorsabban gyógyulnának azon fájó sebek, melyek — azok hiányában, talán sohase fognak begyógyulni.

A világháború másik réme: a kártérítés valószínűsége kegyelemfő és legyőzöttekre nézve. S amíg ezek agonizálnak, addig a győzők kétségbeesetten állapítják meg, hogy a háború olyan kiadásokkal járt, melyeket csak kölcsönökből voltak képesek fedezni. Amit nyertek a vámon, elvesztették a révén.

Az ilyen győzelem nem lehet megnyugtató. Mert a legyőzött gazdasági életének, kereskedelmének, iparának megbénulása vajmi káros hatással van nemcsak a szomszédos államokra, hanem egész Európára, sőt az egész világra is. Mert valamelyik testrésznél megbénulása magával hozza a többi testrészek elpusztulását is.

A legeklatánsabb példa erre az, hogy még Amerika is megérezte Európa vergődését. És ezen nincsen semmi csodálni való, Európa vásárlóképesége a minimumra redukálódott. Amerika óriási raktáraiban milliárdokat érő áruk vannak felhalmozva, s mivel azokat senki se vásárolja, a gyárak, vállalatok kénytelenek voltak üzemeiket beszüntetni, vagy legjobb esetben a munkások egyharmadával, egynegyedével beérni. És ennek mi a következménye?... A nyomorogó munkanélküliek száma egyre nő, hogy helvet ad-

jon az éhségstrájkoknak, a véres tüntetéseknek, rombolásoknak.

Egy testrészt megbénulása magával hozta a többi testrészt elsatnyulását is.

Ujra háborus lázban ég a világ. Nemes, nagy, szép eszményre volna szüksége az emberiségnek, szép, nagy és nemes cselekedetekre, a megértés, a megbékélés, az őszinte együttműködés vágyának érzésére, hogy abból szüllessék, fejlődjék és a kizárólagosság szellemében. Az Angliához és Franciaországhoz való viszonyt a jövőben az határozza meg, hogy a két ország hajlandó-e elismerni a távolkeleti új helyzetet. Japán attól teszi függővé tárgyalásait Amerikával, hogy az Egyesült Államok elismerik-e Japán kínai érdekeit. Japánnak és Amerikának közös érdeke a csendes óceáni béke fenntartá-

ményi megújodásnak át kellene járnia az egész világot, hogy örökre kizárjon minden olyan törekvést, mely népeknek egymásközötti torzalkodásában mások letörésére, megbénítására irányul.

Hiábavaló minden fegyveres próbálgatás: végre is be kell látnunk, hogy a kapzsiság, a bosszu, a káröröm olyan fegyver, mely úgy süll el, hogy támadónak és megtámadottnak egyforma kárt és szenvedést okoz s hogy egymás szeretete, megbecsülése nélkül egészséges, zavartalan életet még elgondolni sem lehet.

Életviszonyainknak bármire való fordulásában csak úgy tudunk érvényesülni, csak úgy birunk felszínen megmaradni, hogyha a világfelfordulás következményeiből kialakult világnézete a legfőbb eszményen: a felebaráti szereteten alapszanak.

Japán szövetségben marad Németországgal és Olaszországgal

A német-orosz barátság nem hat ki Japánra

Tokióból jelentik: (Dunaposta.) Nomura külügyminiszter sajtónyilatkozatot adott, amelyben kijelentette, hogy Japánnak Németországhoz és Olaszországhoz való viszonyát a német-orosz egyezmény semmilyen sem befolyásolja. Japán elég erős és eltökélt arra, hogy a Távolkelet új rendjét keresztül vigye, de nem a szűkkeltség és a kizárólagosság szellemében. Az Angliához és Franciaországhoz való viszonyt a jövőben az határozza meg, hogy a két ország hajlandó-e elismerni a távolkeleti új helyzetet. Japán attól teszi függővé tárgyalásait Amerikával, hogy az Egyesült Államok elismerik-e Japán kínai érdekeit. Japánnak és Amerikának közös érdeke a csendes óceáni béke fenntartá-

sa és ezért a két nagyhatalomnak nem kell beavatkozni a európai háborúba. Japánnak azt kell kívánnia Amerikától, hogy lépjen egyetértésbe vele a távolkeleti egyezménynek kifejlődése terén, ahelyett, hogy követeléseket támaszson. Japán békés kapcsolatokat akar fenntartani az Egyesült Államokkal, ha azok is őszintén kívánják az együttműködést.

Minden más kérdést ebben a szellemben kell megoldani. Japánnak az ugynevezett dél felé irányuló politikája mindenképpen békés és gazdasági jellegű, de Japánnak onnan nyersanyagra van szüksége és elvárja, hogy azok szétosztását ne zavarják meg.

Nincs idő az Amerikával való tárgyalásra

Tokióból jelentik: (Rador.) A Nichi Nichi című lap Grew amerikai nagykövet beszédeivel kapcsolatban felszólítást intéz hozzá és kéri, hogy világos választ adjon. A Hochi Simbun c. lap leszögezi, hogy Japánnak nincs ideje tárgyalásokat folytatni azzal az Amerikával, amely a régi rendet akarja visszaállítani a Távolkeleten.

VALSÁGOS HELYZETBE KERÜLHET AZ ABE KORMÁNY.

Tokióból jelentik: (Rador.) A Német Távirati Iroda jelenti: Az Egyesült Államok nagy követének a japán-amerikai társaságban tartott beszéde nagy kiábrándulást idézett elő,

mert Amerika magatartása Japánnal szemben nem veszi tekintetbe a japánok igazságos követeléseit a Távolkeleten. A Domei ügynökség a beszéd főpontjának azt a követelést tekinti, amely szerint Japánnak meg kell változtatnia magatartását Kinával szemben, amelynek a kilenchatalmi szerződésben leszögeztett jogait és érdekeit megsértették. Mértékadó japán helyen az a vélemény alakult ki, hogy ez az amerikai követelés nem más, mint beleavatkozás a kínai konfliktusba, ami által új helyzet állott elő. Az Egyesült Államok kívánságainak majdnem ultimátum jellege van és ez valságos helyzetbe hozhatja az Abe kormányt.

Hoover volt elnök továbbra is zárlat alatt akarja tartani a támadó harceszközöket

Newyorkból jelentik: (Rador.) Hoover volt köztársasági elnök rádióbeszédét mondott, amelyben magyarázattal szolgált legutóbbi javaslatával kapcsolatban, hogy csak a védekezésre alkalmas fegyverek kivételét engedjék meg. Kijelentette, hogy pontos meghatározás a védelmi és támadó fegyverek között nincsen. Ő azt kívánja, hogy elsősorban a polgári lakosság elleni

harcera alkalmas fegyverek kivételét tiltsák meg, mint például a bombavető repülőgépeket, bombákat, gázakat, tengeraltatókat, amelyek kivételi tilalmát fenntartani kívánja. A védekező fegyverek sorába tartoznak a vadászrepülőgépek, a felderítő gépek, légléharító ágyúk és a munició.

Gallia

*mint mindig,
most is gazdag
választékot
nyújt*

**SELYMEK BEN és
NOVOLENE SZÖVETEK BEN**

*az ÖSZI
és TAVASZI
SZEZONRA*

TIMISOARA, BUL. FERDINAND No. 7 (Pd.lice)
PIATA KUTLI No. 2 (Josefine)
ÉS AZ ORSZÁG ÖSSZES NAGYOBB VÁROSAIBAN

Finnország nem köt segélynyújtási szerződést

A skandináv államok szavatolják, hogy a Szovjetet Finnországon át nem éri támadás

Bernből jelentik: (Rador.) A Neue Züricher Zeitung helsinki tudósítója úgy tudja, hogy

Finnország elhárítja magát a Szovjet kölcsönös segélynyújtási ajánlatát. Ezzel szemben felajánlja azt a határozott bizto-

sítékot, hogy Oroszországot Finnországon keresztül egy harmadik hatalom nem támadhatja meg. Ezt a biztosítékot támogatná az északi hatalmak, amelyek szavatolják Finnország teljes semlegességét.

Katonai természetű pontot tartalmaz a finn ellenjavaslat

Baselből jelentik: (Radiopress.) A Baseler Nachrichten helsinki különtudósítójának jelentése alapján azt írja, hogy Erko finn külügyminiszter Stockholmból való visszaérkezése után a finn kormány azonnal megkezdte tanácskozásait a Moszkvának előterjesztendő ellenjavaslatokról. A minisztertanácsban résztvevő a finn nagyvezérkar egyik tagja is. Ebből arra következtetnek, hogy

az ellenjavaslat katonai természetű pontokat is tartalmaz,

amelyekben valószínűleg az Aaland szigetekről lesz szó. Kiemeli a Baseler Nachrichten, hogy a finn küldöttséggel való tárgyalásokban

Sztalin is résztvevett.

Anglia szénfeleslegeinek piacot keres

Londonból jelentik: (Rador.) A Reuters ügynökség jelenti, hogy Anglia szénfeleslegeinek elhelyezésére új piacokat keres, miután Lengyelországba és Németországba nem szállíthat. Angliának érdekében áll a kivitel fejlesztése, hogy annak ellenében élelmiszkéket és más fontos nyersanyagokat kaphasson.

Máhuza a tudósító, hogy Sztalin a finn kérdések jövendő szakértője. Ugyanis a világháború kitörése előtt Sztalin hosszabb időn keresztül Finnországban élt és jól ismeri az országot és a finn népet. A tudósító

300.000-re becsüli a finn sorkatonaság számát, amihez azonban hozzá kell számítani még félmilliónyi felfegyverzett finnt, akik különböző katonai védelmi szervezeteknek a tagjai. A szovjetkormány nagyobb csapatokat azonban nem tudna a finn határon összehívni.

A SZOVJET SZÉLESKÖRŰ MEGEGYEZÉST AKAR.

Helsinki jelentik: Itteni jelentés szerint a szovjet kormány a lehető leggyorsabban igyekszik megkötni a paktumot a finnekkel és pedig úgy, hogy a politikai kérdéseken kívül a Balti államok mintájára, kereskedelmi és gazdasági egyezményt is létesít.

Svédország behívásokat fogantatott.

Stockholmból jelentik: A svéd partvédelmi tüzérség tartalékos tisztjei és katonasága körében nagyarányú behívásokat rendelkeztek.

Három millió leibe kerül egy kilótt torpedó

Ha jó a parancsnok, a torpedó biztosan talál.

Nap nap után halljuk, hogy a jelenlegi háboruban a tengeralattjárók az Északi tengeren és az Atlanti óceánon rendkívül aktív tevékenységet fejtenek ki. A tengeralattjáró a legveszedelmesebb fegyverek egyike és

védekezni ellene csak nagyon nehezen lehet.

A Daily Mail tengerészeti szakértője a tengeralattjáró által használt torpedóról rendkívül érdekes adatokat közölt lapjában.

Az ismert nevű tengerészeti szakértő szerint egyetlen torpedó kilövése több mint 3 millió leibe kerül. Eppen ezért a tengeralattjárók a kisebb kereskedelmi hajókat nem torpedózzák meg, hanem csupán ágyutüz alá veszik. Márészt a tengeralattjárók igen gazdaságosan kell felhasználniuk ezt a veszedelmes fegyvert, mert

fedélzetükön csak kevésszámú torpedót tudnak egyszerre szállítani.

A torpedók kilövése rendkívül nagy szakértelmet igényel. A kilövés megtörténte előtt a parancsnok különböző bonyolult számításokat kell végezzen. A legkisebb figyelmetlenség, vagy számítási hiba, a célpont elvévesztéséhez vezet, ami természetesen súlyos kárt jelent. Miután a tengeralattjáró parancsnoka a periszkop segítségével megállapította az ellenséges hajó helyzetét

ki kell számítsa leendő áldozatának haladási sebességét, valamint a két hajó közötti távolságot.

Ha az ellenséges hajó kigyóvonásban halad, — ami egyébként szabály, ha veszélyes területen kell átmennie, ugy a torpedó találatának esélye még kisebb. Ha a kapitány valamennyi matematikai számítását elvégezte, jelt ad a kilövésre.

A torpedó kilövése sürített levegő segítségével történik.

Amint ez a fegyver a vízzel érintkezésbe kerül a belsejében elhelyezett szerkezet veszi át tovább vezetőjét, amely ugyancsak sürített levegő által kerül működésbe.

A torpedó tulajdonképpen öt részből áll. Az első vagis a torpedó elején elhelyezett rekeszben a robbanó anyag van elhelyezve, a másodikban sürített levegő van, a harmadik az egyensúlyt biztosítja, a negyedik kamra a hajtószerkezetet foglalja magában, végül az ötödikben egy gíroskoppal kombinált különleges irányító készülék van beszerelve.

A robbanó anyag az egész torpedó hosszának körülbelül egy ötödrészét foglalja el.

A torpedó sebessége 25—30 tengeri csomó. Az egész szerkezetnek legérzékenyebb része az egyensúlyozó készülék. Rendkívül fontos, hogy a kilótt torpedó el ne süllyedjen, vagy más hasonló baleset ne érje. Mindezt pedig az egyensúlyt adó harmadik rekesz biztosítja, amelyben szintén különleges szerkezet van.

Aláírták a német-olasz átköltözési egyezményt

Rómából jelentik: Ciano gróf külügyminiszter és Mackensen német nagykövet, a Stefani ügynökség jelentése szerint, ma egyezményt írtak alá a Felső Etsch környékén lakó német állampolgárok és német nemzetiségű lakosok átköltöztetéséről. (Dunaposta.)

Mindössze egy német ezred támadott a nyugati fronton

Berlinből jelentik: (Rador.) Hivatalos helyen megállapítják, hogy a valóságnak meg nem felelőek azok a francia forrásból származó hírek, amelyek szerint Németország a legutóbbi napokban nagy offenzívát kezdeményezett volna a nyugati hadszíntéren. Hangsúlyozzák, hogy a csütörtökön kiadott hivatalos jelentésben a franciákat kényszerítették a német területek kiürítésére. Itt a meglepetést azonban csak az kellett, hogy a németek igen gyors ütemben nyomultak előre. Mindössze egy ezred indult támadásra a franciák ellen, míg más napokon az ilyen vállalkozásokat csak egy század laktatja végre.

**NÉMET TILTAKOZÁS AZ USA-NÁL
A LEVELEK TOVÁBBITÁSA
ÜGYÉBEN**

Berlinből jelentik: A német-amerikai kereskedelmi kamara tiltakozó levelet juttatott el az Egyesült Államok külügyminisztériumához azért, mert az amerikai postát utközben gyakran lezárják. Angliából ugyanis a levelek egy részét nem továbbítják, hanem visszaküldik azt a címzettnek. A tiltakozó levélre az Egyesült Államok külügyminisztériuma úgy intézkedett, hogy az amerikai postát Olaszországon keresztül küldik, hogy így elkerülje az angol blokádot. (Dunaposta.)

**KÖHÖGÉS ELLEN
FAMEL
SZŐRPOT
MEGBIZHATÓ
KÉSZÍTMÉNY**

Izvestia írja:

**Németország és a Szovjet közö
nem lehet éket verni
Ankarában folynak a vezérkari
tárgyalások**

Moszkvából jelentik: (Radiopress.) Az Izvestia legelső helyéről sugalmazott vezércikket közöl, amely szerint az ankarai egyezmény politikai jelentőséggel bíró dokumentumnak tekintendő.

Az Izvestia írja, hogy Törökország stratégiai helyzetét meghatározza meg nagyrészt az a körülmény, hogy az Anglia és Törökország megkötötték ezt az egyezményt. A tények egész sorozata azt igazolja, hogy az angol-francia diplomácia tervei sokkal szűkebbre tekintenek. Ezzel magyarázható, hogy az ankarai miniszterelnök az alsóházban bejelentette, hogy az egyezmény a írását néhány héttel kell halasztani Saracioglu moszkvai tárgyalásai miatt, mert azt remélték, hogy a török külügyminiszternek sikerüljön fog kölesönös segélynyújtási egyezményt kötni a Szovjettel. Chamberlain hozzájárult, hogy ez nem történhet meg, mert a Szovjet-unió előterjesztett terveket nem lehetett összevetni a Törökországnak Angliával és Franciaországgal szemben vállalt kötelezettségeivel. Chamberlain nyilatkozatából megállapítható, hogy az angol-francia diplomácia bizonyos reményeket fűzött az orosz-török paktumhoz. Ezekből kitűnik, hogy léteztek bizonyos számszámok, amelyeknek az volt a céljuk, hogy a Szov-

jetet elválasszák Németországtól. Ez a kísérlet azonban nem sikerült.

A nyugati hatalmak számítása a Szovjet és Törökország hagyományos barátságára épült fel, azonban a Szovjet-unió szilárd és határozott magatartása sikertelenségre ítélte azokat a terveket, amelyeknek célja ékverés volt a Szovjet és Németország között.

Szovjetország érdekeit közvetlenül nem érinti az angol-francia egyezmény, miután Törökország nem vállalt kötelezettséget olyan akcióban való részvételre, amely esetleg háborúba sodorhatná őt a Szovjettel. Törökország kötelezte magát Franciaország és Anglia mellett harcolni Németország és Olaszország ellen.

Az az állítás, hogy Törökországnak az angol-francia szövetséghez való csatlakozása érintené a Szovjetet, valótlan.

Szovjetország nem csatlakozott ehhez a tömbhöz, hanem megtartotta a semlegességét és cselekvési szabadságát, mert ez felel meg a béke érdekeinek. Törökország olyan kötelezettségeket vállalt magára, amelyeknek következményei rövidesen láthatók lesznek. Szovjetországnak nincs semmi oka arra, hogy sajnálja a történeteket. A szerződés nem tekinthető a béke eszközeként.

**TÖRÖKORSZÁG A BOLGÁR HATÁRRA IS
KÜLDÖTT CSAPATOKAT.**

Istanbulból jelentik: (Dunaposta.) Az Exchange Telegraph jelentése szerint Törökország újabb katonai övintézkedéseket fogantatosított és ezek tekintetében szorosan együttműködik az angol és francia vezérkarral. Új török csapatokat visznek nemcsak az orosz-török, hanem a bolgár határra is, mert Ankarában az a vélemény, hogy ebben az irányban is óvatosságra van szükség. Ankarából az orosz határ felé új vasutvonalat építenek.

Ankarából jelentik: (Dunaposta.) A török katonai vezetők tovább folytatták vezérkari megbeszéléseiket Weygand és Wawel tábornokokkal, akiket tegnap este Saydam miniszterelnök látott vendégül.

**Német-orosz tárgyalás az ankarai szerződés
tárgyában**

Ankarából jelentik: Saracioglu török külügyminiszter ma érkezett meg Ankarába, ahol a kormány tagjai, a diplomáciai kar nagy része és a sajtó fogadták. A külügyminiszter kijelentette az újságíróknak, hogy az Oroszországhoz való barátság szívélyességét semmiben sem csökkenti az ankarai szerződés aláírása. Reméli, hogy a török-orosz tárgyalások az ankarai szovjet nagykövet útján tovább folytatódhatnak.

Zürichi jelentés szerint a hármas szövetség létrejöttét Németországban súlyosan féltik meg. Utalnak arra, hogy az ankarai egyezmény éle nyilván Németország és Szovjetország ellen irányul és felvetik a kérdést, vajjon a háború nem fog-e a tengerszorosok vidékére is átterjedni.

Német hivatalos körökben nem tartják kizár-

**ISMET INONU TÁVIRATA GYÖRGY
KIRÁLYHOZ.**

Párisból jelentik: (Rador.) Az ankarai egyezmény aláírása után Ismet Inonu török köztársasági elnök táviratot intézett Lebrun francia köztársasági elnökhöz, aki arra meleg hangon válaszolt.

Londonból jelentik: (Rador.) A háromhatalmi egyezmény aláírása alkalmával táviratváltás történt. Ismet Inonu és György angol király között.

**BOLGÁR LAP SZERINT TÖRÖKORSZÁG
NEM AKAR A SZOVJETTEL SZERZÖDNI.**

Szófiából jelentik: Bulgáriában az ankarai szerződés nem keltezt különösebb meglepetést. Bolgár politikai körökben felvetik a kérdést, vajjon mit szólnak ehhez a balkáni szerződés többi tagjai, akiknek jelszavuk mindig az volt, hogy

Balkán a balkáni népeké.

A Slovo című lap szerint

Törökország ezzel a szerződéssel megmutatja, hogy nem hajlandó szerződni az oroszokkal.

Oroszország pedig ezt valószínűleg megfelelő módon fogja tudomásul venni.

**A TÍMPULY SZERINT AZ ANKARAI
EGYEZMÉNY A KELETI BÉKÉT SZILÁR-
DITJA MEG.**

Bucurestiből jelentik: A „Timpul”, Gafencu külügyminiszter lapja, tegnap „Béke keleten” címmel vezércikket közölt. Az Ankarában megkötött háromhatalmi egyezményrel Törökország teljesítette azokat a kötelezettségeket, melyekre néhány hónappal ezelőtt vállalkozott, — írja a lap. Ez előre látható is volt azokból a baráti nyilatkozatokból, amelyek elhangzottak.

Az egyezmény aláírása nem háborús tény, mert annak jellege tisztára védekező és célja a háború kiterjedésének megakadályozása Délkelet-Európa országaiban. Az orosz szakasz meg inkább megerősíti a Kelet békéjét és egyben leszögezi azt a tényt is, hogy a török-orosz tárgyalások megszakadása ellenére

a két ország közötti barátság tökéletes maradt. Oroszország és Törökország szomszédai a legteljesebb melegeggyeléssel fogadták ezt a tényt. Egy olyan szerződés aláírása, amelynek célja a háború kiterjedésének megakadályozása, nem gátolhatja meg Törökországot abban, hogy minél nagyobb tevékenységet fejtsen ki Délkelet-Európa békéjének megerősítése céljából. Ellenkezésképp Törökország részvétele még mélyebb és melegeggyé teszi a Balkán államok egymás közötti baráti viszonyát és a dunai államokét is, amelyek ellátározták a semlegeségi és békepolitika folytatását. Egy ilyen hatalmi csoport a hadviselő államok számára is előnyös, mert nekik sem céljuk, hogy a hadterületet kiterjesszék és biztosítottak képez dél felől Szovjetország számára is, valamint igazolás arra a megértő magatartásra, amelyet az a nagy köztársaság a béke szempontjából tanúsít. Mindezekben felül pedig egy ilyen hatalmi csoport rendkívül hasznos azokra az országokra, amelyek közös kivánsága függetlenségük és semlegességük megővése.

Németország ellen irányul az egyezmény?

Berlinből jelentik: (Radiopress.) A Deutsche Politische Correspondenz az ankarai egyezményről a következőket írja:

A szerződés aláírását hónapok óta újólag elasztották csak azért, hogy összeegyeztessék a szerződés szövegét Moszkva felfogásával. Ez azonban nem sikerült. Úgy látszik most teljesedésbe ment az a vágy, hogy nemcsak a Gibraltár és a Szezi sorna felett rendelkeznek, hanem veszély esetén leteke tengeri szorosok támaszpontjait is igénybevehesse. Ezen túlmenően a nyugati nagyhatalmak Lengyelország kiesése után egy másik kontinensbeli népet is fel akarnak használni a maguk céljaira. Annyi bizonyos, hogy

Anglia szempontjából ez a szerződés Németország ellen irányul.

**SARACIOGLU ÚJABB MEGHÍVÁST VÁR
MOSZKVÁBA.**

Istanbulból jelentik: (Dunaposta.) Saracioglu külügyminiszter tegnap fogadta az újságírókat és nyilatkozott a moszkvai tárgyalásokról. Kijelentette, hogy látogatásának célja Ponomorenko külügyi népbiztos helyettes látogatásának visszaadása volt, továbbá tárgyalások folytatása a két országot közösen érdeklő kérdések

Tárgyalásaim a Szovjet vezető személyiségekkel, akiket mind személyesen ismerek, a legelőnyösebb légkörben folytak le. Látogatásom még szorosabbra fűzte a két ország közti kapcsolatokat.

Moszkvából a legjobb benyomásokkal távoztam és várom a tárgyalások újra kezdését. Meggyőződésem szerint moszkvai tartózkodásom igen hasznos volt, mert alkalmat adott az országaink közt fennálló barátság újabb megvilágítására.

SPENCER TRACY és MICKKEY ROONEY

Fiuk városa

című filmben. Jövő héten 3 napig a CORSO - mozgóban.

AKIRŐL MA BESZÉLNEK CHURCHILL, AKI AZ ANGOL HÁBORÚ ÉLÉN ÁLL

Winston Churchill életének és működésének legvitatottabb szakasza háborús működése. A háború kitérésekor, amikor az admirális első lordja volt, ugyanabba a hibába esett, mint Vilmos császár. Ő is rövid háborút jósolt. A háború három legnagyobb angol kudarcának: az antwerpeni expedíciónak, a Dardanellák ostromának és az archangelszki vállalkozásnak kudarcáért a felelősség javarésze őt terheli.

1

A világháború elején az ő kezdeményezésére angol csapatokat szállítottak partra Antwerpennél, hogy ezzel megakadályozzák a németek északitengeri előretörését és főleg azt, hogy a belga tengerparton, Angliával szemben, repülőtémpontokat szerzenek. Az angoloknak ez a kísérlete kudarcra végződött, mert a németek 1914 október 19-én, tizenkét napi ostrom után, elfoglalták Antwerpent.

A szövetségesek legnagyobb háborús tévedése: a Dardanellák ostroma is Churchill számláját terheli. Jellemző erre a felfogásra egy magasrangú angol katonatiszt világháborús visszaemlékezéseinek az a része, amelyben azt írja, hogy Churchill fejét szét kellett volna verni a Dardanellák szikláin azért, mert ezt a vállalkozást kierőszakolta Kitchener tábornok és Jellicoe admirális tiltakozása ellenére. A Dardanellákat 1915 február közepén vették ostrom alá a szövetségesek. Eleinte értek is el bizonyos kezdeti sikereket. Azonban már márciusban siralmasan végződött a török erődítmények ellen intézett flottatámadás.

A szövetséges flotta döntő vereséget és súlyos veszteségeket szenvedett. Augusztusban a török védők ismét visszaverték a Gallipoli-félszigeten megkísérelt partraszállást. Decemberben és januárban az angolok kénytelenek voltak kiüríteni Gallipolit. Mindez fölösleges embervesztéssel és súlyos presztizsvesztéssel végződött, ami miatt azután Churchillnek el is kellett tűnnie a tengerészetiügyi minisztérium elől.

A harmadik zátonyrafutott világháborús vállalkozás, amely Churchill sugallatára jött létre, az archangelszki expedíció volt. Ezt az Oroszországban bekövetkezett forradalmi események váltották ki. Angliában nagy ijedelmet okozott az a hír, hogy a világháború legkritikusabb korszakában a keleti front az orosz forradalom következtében összeomlik. Hogy megdöntsék Oroszországban a békebarát forradalmi rendszert, Churchill rávette az angol kormányt és hadvezetőséget a világháború egyik legmerészebb kalandjára. Churchill ugyanis visszaemlékezett arra, hogy a XVI. század közepén először szálltak partra angol hajósok Oroszország északi partján, a sarkkörön túl fekvő Dwina-torkolatnál Chanceller angol sarkutazó vezetése alatt, hogy a Jeges-tengeren keresztül kereskedelmi kapcsolatokat teremtsenek Oroszországgal.

Chanceller nyomán indult el az angol, francia és szerb katonákból álló expedíciós hadsereg, amely Sir Maynard angol tábornok vezetése alatt részben a Murman-parton, részben Archangelszkben szállt partra. Ez az expedíciós hadsereg volt az első, amely hadműveleti szempontból használta fel az 1916-ban osztrák-magyar-német hadifoglyok által elkészített híres vagy inkább hírhedt Murman-vasutat, melynek minden egyes talpfája egy hadifogoly életébe került. Ez az expedíciós hadsereg egészen közel került Szentpétervárhoz, közben a karéliai finn felkelőkkel megállapodott Karéliának, amely ma a finn-orosz feszültség tárgyát alkotja, Finnországhoz való csatlakozásában. Hiábavaló volt azonban ennek az expedíciós hadseregnek előtörése az orosz főváros felé. A forradalom vérben gázoló gőzhengerét nem sikerült megállítani.

2

Ez a három kudarc áll Churchill világháborús szereplésének teherlapján. Azonban bizonyára a javára is írt egyes cselekedeteket és tényeket az angol közvélemény, mert nélkülük alig tudott volna megmaradni Churchill továbbra is az angol politikai élet premier-plantójában.

Anglia szempontjából Churchill legnagyobb érdeme az volt, hogy az angol flotta az ő minisztersége alatt fejlődött igazán „great fleet”-té. Ő

aki még 1911 júniusában választókerületében a leghevesebben támadta az angol flottafejlesztési programot és hangosan hirdette: „Egy pennyt sem adni a haszontalan flottanövelésre”, ugyanez év őszén, amikor az admirális first lordja lett, az angol történelem legszédítőbb arányú flottafejlesztésébe kezdett. Ettől kezdve malacs következetességgel készülődött a háborúra. Ő maga írja a Worlds Crisis-ben: „Angliának a háborúba való belépését tervszerűen vitték keresztül”. A német Kriegsschuldfrage-irodalom kutatói Churchill eme őszinte vallomással akarják bizonyítani, hogy Angliát is felelősség terheli a világháború kitéréséért.

Churchill elmondhatta azt, amit az 1871-es francia-német háború kitérésekor a teljesen elvakult Eugénia császárné mondott nagyzási hőbortájában: „C'est ma guerre!” „Ez az én háborúm!” Churchill valóban akarta a háborút, hogy Németország előtörését a világkereskedelemben visszatorzítsa.

Bizonyítja ezt, hogy ő volt az, aki már 1914 július 29-én az angol parlament tudta nélkül mozgósította az angol flottát és a flottát háborús pozícióinak elfoglalására rendelte. Hogy az angol flotta a világháború alatt meg tudta akadályozni Anglia kiéheztetését, hogy bár súlyos veszteségek árán, de mégis sikeresen megküzdött a korlátlan német búvárhajó-hareccal, ezt az angol közvélemény javarészt Churchill érdemének tudja be.

3

A világháború után Churchill ismét az angol kabinetek kimaradhatatlan tagja lett. 1919-ben ő követelte legerélyesebben az orosz kommunizmus leverését. Nem elégedett meg azonban azzal, hogy Anglia csak pénzzel és hadianyaggal támogassa az ellenforradalmi tábornokokat, hanem aktív beavatkozást követelt. Ha abban az időben hallgattak volna rá, valószínűleg nem volna ma bolsevista problémája a világnak.

Churchill közben elérkezett karrierjének egyik legfontosabb állomásáig: budget-ügyi miniszter lett. Ezt a miniszterséget tudvalevően nemcsak a londoni White Hall-ban választja el egy vékony fal az angol miniszterelnökség egyszerű, de történelmi jelentőségű épületétől, hanem Angliában a kincstári kancellár bizonyos mértékben már prezmptív miniszterelnökség számít. A miniszterelnökség volt az, amire a becsvágyó Winston Churchill éppúgy, mint nem kevésbé zseniális atyja: Randolph Churchill

Csak a
GRAND HOTEL

LAFAYETTE-ben lakjon Bucurestib
Központi tekvés. Komfort. Olcsó. Otthon
Calea Victoriei No. 11. - Telefon 3-341

is mindig vágyakozott és amit egyikük sem tud sohasem elérni.

1928 óta az angliai Cato szerepét töltötte Churchill. Éles szemé először látta meg, hogy a metország lázasan fegyverkezik. Ezóta élethivat lett, hogy az állítólagos „német veszély”-re figyeztessen honfitársait. Angol kormánykörök azonban nem találtak meghallgatásra Churchill Cato-jóslatait. Sőt az angol politikai élet homályos egyenes ellenkező irányban fejlődött.

A háború után az angol külpolitika sehogyan akarta elismerni azt a francia tételt, hogy Németország felszerelését csak az esetben lehet megengedni, ha Franciaország és Anglia katonai szövetség lépnek egymással. Anglia ugyanis szeretett volna ismét szigetét lenni s amennyire lehetett, visszatért a splandid isolation politikájához. Amikor Hitler megszállta a demilitarizált Rajna-övet, proklamálta Németország katonai egyenjogúságát, kilépett Népszövetségből, ébredt Anglia annak keserves datára, hogy már nem élvezheti többé a sziget geopolitikai és sztratégiai előnyöket és hogy Angliáéi voltaképpen a Rajnánál vannak, amint Baldwin egy rezignált pillanatában beismerte.

4

Amíg azonban Anglia erre és még sok más ismerésre rádöbbsent, Churchill hiába játszott vészmadár szerepét. Hiába hirdette, hogy végül „Britannia rule the waves”-nak, mert a tenger hullámai fölött egy új tenger keletkezett, mely glia fölé is hajlik: a levegő tengere. Ez a másik ger Anglia legsebezhetőbb pontját jelenti, eléri vé tette közvetlen ellenséges támadások száma Angliában ebben az időben nem Churchill hallgattak, mert a békére vágyó angol közvetlen Neville Chamberlain hívéül szegődött, aki az peacement-politikát, a megbékélés politikáját hívtá és követte elsősorban Németországgal szemben. Ez a politikai irányvonal vezette el Godesbergi Münchenig, amelyet ma Angliában keserű kiátdulással egy második amiens békének tartama melyet Anglia az ifjabb Pitt ellenzése ellenére 1940-ben kötött Napoleonnal. Különösen rokonszorgó visszhangra talált Anglia mértéktadó és közgazdagi körében Hitler bolsevik-ellenes politikája. A körök mély és őszinte hála és elismeréssel töltte el a nemzeti szocialista Németországgal szemben, mint amely megakadályozta és meggátolta bolsevizmus európai előtörését.

Az angol politika és a City körében teljes úgynevezett „Cliveden-se” szerezte meg a győzelmet. A dúsgazdag német származású Astor család vidéki kastélyáról így nevezték azt a németb

Tiszti becsület

A SCALA MOZI

legközelebbi slágere

bolszeviki-ellenes kört, amely Chamberlain miniszterelnöksége óta az angol politikát irányította, a melyhez Astorék és Chamberlainek kívül odaszámítottak Halifax, Londonderry, Runciman, Lothian lordokat, Neville Henderson volt berlini angol nagykövetet és egy sereg más konzervatív főurat, bankárt és sajtóvezért, mint lord Rothermeret.

Winston Churchill élesen szemben állt az appeasement-politikával, a Cliveden-szettel és a Foreign Office-nak azzal az új irányával, amelyet Sir John Simon, Hoare és lord Halifax rögzítettek le. „Ceterum censeo”-ja azonban pusztába kiáltott szó maradt, amíg az európai külpolitika ökölsapászenűen ható tényei más irányba nem lökték az angol külpolitikát.

Ennek az új iránynak legmarkánsabb, legerősebb és legharciasabb képviselője Winston Churchill. Valószínű, hogy most, amikor visszavonhatatlanul ebben az új medrében hömpölyög ismeretlen partok felé Anglia sorsa, e veszélyes vizeken voltaképpen nem is Chamberlain irányítja a British Empire hatalmas hajóját, hanem Anglia új Pittje, Winston Churchill. Hogy biztos kikötőbe ér-e ez a hajó, vagy valahol zátonyra fut-e, esetleg megtorpedózzák-e, ez ma elsősorban Winston Churchill ügyességétől, kormányzói rutinjától, sok vihart látott tapasztalatától, merészségétől és bátorságától függ. A Marlborough-ivadék Winston Churchill most

Vigyázat

Vannak utánzatok, amelyeket mint aspirint akarnak eladni, holott ezeket nem szabad aspirinnek nevezni. Orizkedjen ézeztől! Kérjen mindig

ASPIRIN
TABLETTÁT

csak a) Bayer «keresztrel»

kapta meg az angol történelem legkényesebb, legfelelősségteljesebb megbízatást, nagyobb, mint amelyet Anglia a XVII. században Marlborough hercegre, a nagy hadvezér ösre bízott. Az elkövetkezéskor idők fogják megmutatni, hogy a Marlborough-vevő nem változott-e vízzé a késő utódokban.

P. Gy.

Az iráni-orosz határt a Kaspi-tenger kettősútja. A nyugati Törökországhoz csatlakozó rész a fontosabb.

Itt nyugatról kezdve 370 km. hosszúságban az Aras folyó választja el a határt, váltakozó akadályjelleggel. Tovább keletre a 260 km. hosszú határ kezdetben síkságon át vonul, két oldalról is átkarolja az iráni területnek Baku irányába kiugró részét, majd 2500 méter körüli hegygerincen át eléri a Kaspi-tengert.

A Kaukázus vidékéről esetleg kiinduló orosz támadásnak elsősorban a Karadagh hegység — 3000 métert megközelítő csúcsokkal —, majd tovább Täbris-től délre a Sahned hegység és ennek keleti vonulata állhatja útját. De különösen az előbb említett hegység védelmét a kétoldalt jobban járható terület nehezíti meg.

Az orosz támadási előkészületek kedvező az egész nyugatiráni orosz határ közvetlen közelében és egész hosszában húzódó orosz oldalvasutonnal is. A Sahned hegységtől délre átszeldelt, de közepesen járható fensík terül el, amely mindinkább kiszélesedik.

Iránban itt csak Täbris és az orosz határ között van egy vasutvonala, amelynek folytatása az ország fővárosa, Teherán felé még nincs készen.

A Kaspi-tengertől keletre az iráni-orosz határ 850 km. hosszú és a középső kisebb résztől eltekintve — ahol magas hegység terül el —, kisebb folyók mentén, vagy járható terepen vonul végig. Közvetlenül a határ mögött azonban összefüggő magas hegység mered egy északra támadó útjába, amely csak keleten, Afganisztán határa közelében kerülhető meg.

Iránban itt vasutvonala nincs, a terület utakban szegény és nehezen járható, tovább délre pedig sivatag. Az oroszoknak egy vasutvonala van az egész határ hosszában, de ez csak nagy kerülővel, vagy a Kaspi-tenger gőzkompjain csatlakozhatik az orosz központi vasuti rendszerhez. Nagyobb orosz erők felvonulására a közeli turkesztáni pusztaságok területe nem kedvező.

★

A mondottakat abban összegezzük, hogy a Törökország és Irán ellen esetleg valamikor szöbajohető támadást a földrajzi viszonyok általában nem segítik elő.

Milyen erők állanak szemben a török határon?

A világpolitika legutolsó szenzációja kétségtelesen a török-orosz tárgyalások megszakadása és a török-francia-angol szerződés aláírása volt. Bár úgy az orosz, mint a török jelentés arról számol be, hogy a tárgyalások folytatására még sor kerül, nem érdektelen számbavenni azokat a katonai erőket, amelyekkel Törökország rendelkezik.

Az orosz külpolitika mesteri módon intézi el, vagy veti befolyása alá szomszédait. Hátát előbb behiztosítja, azután kevés kockázattal a legkisebb ellenállás vonalán halad és nem egyidejűleg, hanem csak egymás után hozza meg döntéseit, amikor már az előző tárgyaló féllel dülőre jutott. Ezért valószínű, hogy a finn vagy a török kérdésben sem mondja ki egyidejűleg az utolsó szót. Törökországnak ekkép legalább volt ideje katonai erőit számba venni és a szükséges katonai előkészületeket megtenni.

ERŐVISZONYOK.

A török köztársaság lakóinak száma kereken 17 millió. Az általános védkötelezettség csak a 46. életévig tart.

Százaföldi hadserege békében 10 hadtest kötelességében 21 gyaloghadosztályból, zenkiüvill 5 lovas-hadosztályból, 3 hegyi dandárból áll és egy önálló dandár van az erődítményekben. Csapatstestei: 60 gyalog, 6 hegyi gyalogezred, 18 könnyű-, 9 közepes-, 2 nehéz-, 7 vartüzér-ezred, 3 lovas-, 3 hegyitüzérszázad és egy harci kocsi század. Kiképzett tartaléka 500.000 fő, tehát aránylag csekély.

Légi erők ezredkebe és önálló osztályokba vannak szervezve. Folyó év végéig a repülőgépek számát ezerre akarták emelni.

A katonai földrajzi viszonyok

A török-orosz határ hossza kereken 400 kilométer. Ez a határ északi nagyobb felében magas hegyeket szel át, helyenként 2500 méter körüli csúcsokkal, tehát nem vonul egységes vízválasztón át, hanem hegyi folyók keskeny völgyei szakítják meg az összefüggést. Hasonló Törökország egész keleti harmadának a jellege, de itt beljebb már 3000 méteren felül hegycsúcsok is találhatók.

A határ déli kisebb felét az Aras folyó felső folyása alkotja, a határon belül azonban az előbb leírt magas hegység tömbjei terülnek el.

Az egész vidék utakban szegény, a terep nehezen járható és így különösen gépesített oszlopok előrejutását megnehezíti. Nagy erővel is végrehajtható támadás csak lassan haladhat előre, de a védelem egységes vezetése, tartalékok eltolása is nagy nehézségekbe ütközik.

A világháborúban is az erélyes Nikolaj Niko-

Haditengerészete 42 uszóegységből áll 54.731 tonnatartalommal.

A török katona halálmegejtő, szívós és így a legtöbb hadsereg harcosaival fölveheti a versenyt.

*

Irán lakossága becslésszerűen közel 16 millió, 42 éves korig az általános védkötelezettségnek van alávetve.

A szárazföldi hadsereg 9 hadosztályban és 5 önálló dandárban van megszervezve. Békélszáma a határőrrel és a csendőrséggel együtt kb. 100 ezer fő, a kiképzett tartalék 400.000 ember.

Légi ereje 200 korszerű és elavult gépből áll. Hajóhada 15 naszád, összesen 6168 tonnával.

*

A Szovjetunió jelenlegi hadi szervezete részleteiben nem jutott nyilvánosságra. A könyvpiacon megjelent adatokat is csak fenntartással közölték a szerzők. Annyi azonban valószínű, hogy

Oroszországnak békében legalább 100 gyaloghadosztálya van,

korszerű felszereléssel, több gépesített seregtesttel, igen sok harcikosival, erős lovassággal és igen erős légi flottával. Haditengerészete 76 hajóegységből áll, 207.324 tonnatartalommal.

Az itt közölt vázlaton csupán Ötzent német katonai író 1935. évi évkönyvének adatai alapján a kaukázusi és turkesztáni katonai közületeknek se regtesteit tüntették fel. Ma bizonyára sokkal nagyobb erők vannak ezeken a területeken összpontosítva.

lajevics nagyherceg serege éveken át csak Ersingianig és a Von töig tudott előre jutni.

Török részről csupán egy vasuti vonal legkeletibb végpontja Erzerum, a török felvonulás tehát hosszú időt vesz igénybe és az utanszállítás is nehézséges.

Oroszországnak a határvidékig két összefüggő vasutvonala van. Az egyik a Fekete-tenger partján, Bataumnál közelíti meg a török határt, a másik a Kaukázus gerincén áthaladva, Tifliszen át, Kars-tól keletre a török határt érinti és itt a Karson átvonuló rövid török vakvágyányhoz csatlakozik. A kedvezőbb orosz vasuti viszonyokhoz még a batum-tiflizi-bakau (rokád)-vonal is hozzájárul, mely az orosz erők oldaleltolását elősegíti a határ közelében. Ebből az oldalvonalból Batum és Kars között még egy rövid vasut is megközelíti a török határt.

SCALA

MA és minden este kerül bemutatásra a németül beszélő filmsláger:

Sergent Beery

Főszerepekben:

Hans Albers

HUBERT von MAYERNIC — HERBERT HÜBNER — GERDA HÖST

Egy film tele izgalmas fordulatokkal, sok humorral.

A legújabb és legfrissebb heti híradó!

Az állampolgárság feltétele nem az illetőség, hanem az ittlakás

Iamandi miniszter a Magyar Népközösség kérelmének szellemében oldotta meg a kérdést

Százezrek sérelmét orvosolja az új állampolgársági törvény

Röviden megemlékeztünk arról, hogy az állampolgársági törvény lényeges módosítása történik azoknak a javára, akik bármily okból kifolyólag kimaradtak az 1924-ben összeállított állampolgársági listából. A módosítás olyan, hogy azzal végleges megoldást nyer azoknak a tízezreknek a sorsa, akik közel két évtizeden át állampolgárság nélkül éltek Románia területén. A megoldás igazságos és méltányos és

ezzel a kormány igazolja a kisebbségekkel szembeni jóindulatát.

Az 1924. évi állampolgársági törvény 56-ik szakasza első pontja az állampolgársági listába való bevezetés feltételül az illetőséget határozta meg, nyilvánvalóan a lakhely szó helytelen fordítása révén. Ezt a tételt azok érezték meg különösen, akik kimaradtak az állampolgársági listából és utólag kérték bevezetésüket.

Dacára, hogy a párisi 1919. december 9-iki kisebbségvédelmi szerződés 4. pontja a születéshez vagy az utlakáshoz fűzi az állampolgárság megszerzését,

hosszu évek folyamán nem sikerült a kormányokkal a tévedés mibenlétét megérteni és ez által rengeteg magyar kisebbségi egyén maradt ki továbbra is az állampolgársági névjegyzékekből.

ELEGENDŐ AZ ITTLAKÁST IGAZOLNI.

A jelenlegi törvénymódosítás ezt a kérdést az érdekeltek teljes megaláztatására rendezi.

A jövőben elegendő annak kimutatása, hogy az érdekelte (vagy ha az kiskorú volt) annak szülei 1918. december 1-én a ma Romániához tartozó területen laktak.

Sőt a törvény módosítása tovább megy és az állampolgársági jogot azoknak is megadja, akik 1921. július 26-án, tehát a trianoni békeszerződés ratifikálásának napján román területen laktak. A módosítás lehetővé teszi, hogy a magyar kisebbségek minden jogosult rétege felvétesse magát az állampolgársági névjegyzékbe azáltal, hogy

a kérvény beadásának határidejét több mint három hónappal meghosszabbították, hogy mindenkinek kellő ideje maradjon a szükséges okmányok beszerzésére.

Magyar népkisebbségi körökben osztatlan örömet fog kelteni Iamandi igazságügyi miniszter által szerkesztett törvény és azok is, akik közvetlen nincsenek érdekelve, átérzik, hogy

a kormányt igazságos érzés vezérelte akkor, amikor ezt a régóta fájó sérelmet megszüntette.

A törvény fontosságára való tekintettel azt az alábbiakban szó szerint is közöljük:

A TÖRVÉNY TELJES SZÖVEGE.

Egyetlen. szakasz. A román állampolgárság megszerzéséről szóló törvény 62-ik szakasza módosítottatik és kiegészítettatik a következőképpen:

62. szakasz: A csatolt területek lakosai az átcsatolással román állampolgárok lettek a békeszerződés feltételei mellett, úgy, amint azok az 1924. február 24-iki állampolgársági törvényben értelmezettek.

Azok, akik különböző okoknál fogva az 1924. február 24-iki állampolgársági törvény követelményeit kellő időben nem teljesítették, 1940. február 1-ig szorgalmazhatják az állampolgársági névjegyzékbe való bevezetésüket.

A kiskorú gyermekek, árvák és ismeretlen szülőkől származók, amennyiben a névjegyzék összeállításánál hivatalból nem vezették be és az az intézet, vagy személy, akinek gondozásában voltak, nem kérte az állampolgársági névjegyzékbe való bevezetésüket, 1940. február 1-ig a névjegyzékbe bevezethetők.

Ugyanezen időn belül a névjegyzékbe bevezethetők lakásra és születésre való tekintet nél-

kül azok a kiskorúak, akik 1939. október 1-ig a csatolt területen élő román állampolgár által örökbe lettek fogadva.

A névjegyzékbe való bevezetést a 2, 3 és 4. pontban említett személyekre nézve azok a községi előjárások végzik, ahol ezen személyek a névjegyzékek összeállításakor laktak,

vagy a jelen törvény megjelenése idején laktak.

Az érdekeltek az előbbi szakaszban megállapított községi előjárásokhoz kérvényt intéznek, csatolva bizonyítványt arról, hogy

1918. december 1-én (az egyesülés napján) vagy 1921. július 26-án a trianoni békeszerződés ratifikálása napján, valamely csatolt területen, vagy az okiráltságban lévő községben laktak

és hogy ezen naptól kezdve a mai napig nem kérelmeztek más állampolgárságot.

Az illetékes községek előjárói a jelen törvényben megállapított határidő leteltéig minden hó végén jegyzéket készítenek, amelyben bevezetik a hozzájuk beérkezett kérvényeket, megemlítvén, minden félre nézve a kérelmező által becsatolt okiratot anélkül, hogy a kérvények megengedhetősége iránt nyilatkozhatnának.

Az eképpen elkészített névjegyzékek legkésőbb 5 napon belül közvetlenül az igazságügyi miniszterhez terjesztetnek fel verifikálás és megoldás végett.

Az igazságügyi miniszter végzése után a hozott határozatával a névjegyzékek véglegesek lesznek. Kihirdetettnek a Monitorul Oficialban

Az új törvény előnyei

A miniszteri indokolás szerint

azok is kérhetik a bevezetést, akik bírói határozat után is kimaradtak a névjegyzékből, tehát akár fellebbezésük, akár utólagos bevezetés iránti kérvényezésük elintézése kedvezőtlen volt.

Az ekként módosított 62-ik szakasz — mondja a miniszteri indokolás — más feltételeket szab, mint az 1924. évi állampolgársági törvény 56-ik szakasza.

Megkönnyítették most a kiskorúaknak az állampolgársági névjegyzékbe való bevezetését, továbbá egy váratlan rendelkezés történt.

az örökbefogadottak állampolgársági helyzete (azoknak kívánságára) az örökbefogadó állampolgárságához igazodik.

A törvény kivette a névjegyzékbe való bevezetés feletti döntést a községek hatásköréből és ezt a jogot a miniszter magának tartotta fenn. A bevezetés meggyorsítása végett van az az intézkedés, hogy a községi előjárások havonta tartoznak a kérvények jegyzékét felterjeszteni, aként, hogy végül már csak azok kérvényei maradnak februári elintézésre, akik a kérvényeket januárban adják be.

A miniszteri indokolás így végződik:

— Ugy hiszem, hogy ezen intézkedéssel a lelkőri törvényesítés két évtizedes és minduntalan napirenden levő kérdést old meg úgy az állam, mint a jogosultak javára, mert az egyesülés tényénél fogva román állampolgárságot szereznek ezek és ez az egyedüli mód a probléma megoldására.

A NEM REVIDEÁLT ZSIDÓ LAKOSOK HELYZETE.

A törvény utolsó szakasza szerint nem kérhetik az állampolgársági névjegyzékbe való bevezetésüket azok, akik az 1938. évi revíziós törvény alá estek. Ez az intézkedés tehát azokra a zsidó vallású polgárokra vonatkozik, akik 1938-ban fel voltak véve egy állampolgársági jegyzékbe, de onnan a revíziós eljárás folytán töröltettek. Csakis ezeknek a helyzete dől el különleges eljárással, de nem azoké, akik eredetileg kimaradtak az állampolgársági névjegyzékből.

Bulgária külpolitikája változatlan marad

Szófiából jelentik: (Rador.) A Havas ügynökség jelenti: Itteni hivatalos körökben megállapítják, hogy a kormány átalakításának szükségessége már korábbi keletű volt és a nemzetközi események csak azzal a hatással voltak, hogy a kormányalkítás hamarabb következett be. Nem szabad ebből arra következtetni, hogy az új bolgár kormányt a nemzetközi helyzet alakulása befolyásolná és hogy külpolitikájában változás állana be. Az új kormány ugyanazt a külpolitikát fogja követni, mint elődje, azaz a szigorú semlegesség politikáját, mert ez felel meg az ország érdekeinek és a nép kívánságainak.

Borzasztó gyomor- és epefájdalmaim voltak...

Mindenekelőtt köszönetet mondok Önnek, a küldött GASTRO-D. gyógyszerért, amely betegségemből gyógyított. A gyomromban és az epémbe voltak már évek óta fájdalmaim, étvágyam nem volt és ha ettem is valami keveset, az sem esett jól, úgyhogy alaposan lesóványodtam. De amikor a GASTRO-D-t szedni kezdtem, fájdalmaim megszűntek, jó étvágyal eszem és már hiztam is pár kilót. Ismerőseim és rokonaim megcsodáltak a gyógyszer gyors hatását. A GASTRO-D-t mint kiváló gyógyszert mindenkinek a legmelegebben ajánlhatom, ez gyors és biztos gyógyulást eredményez. Kérem sziveskedjek egyelőre 8 üveg GASTRO-D-t küldeni postafordultával és utánvéttel, a gyógyszert sokan várják — az ismerőseim és rokonaim — mert mindenkinek, ahol csak tehetem, ajánlom a szenvedőknek. Raffa Ede mészáros, Rovine, jud. Arad.

Fenti levélhez nem fűzünk semmi kommentárt, de hisszük, hogy az felesleges is volna.

GASTRO-D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

és ugyanakkor megküldetnek a községi előjárásokhoz az állampolgársági listába való bevezetés végett. Alkik az ilyen névjegyzékekben bennfoglaltnak, azok román állampolgárnak tekintendők anélkül, hogy a jelen törvényben meghatározott megszorítás rájuk vonatkozna.

A névjegyzékbe való bevezetés iránti kérelem bélyegmentes.

Azok, akik a csatolt területen laktak és nem kérik a jelen törvényszakasz szerinti bevezetésüket,

úgy tekintetnek, mint akik lemondottak a román állampolgárságról.

A jelen törvény kihirdetéséig történt bevezetések a községi előjárások által 1939. november 10-ig az igazságügyi miniszterhez felterjesztendők.

A jelen törvényszakasz rendelkezései nem vonatkoznak a csatolt területek és a régi királyság azon lakosaira nézve, akik az 1938. január 22-iki 169-ik számú rendelet törvényben említettek, mivel ezek tárgyában különleges szabályozás történt.

ÖRÖK FÉNY...

Esténként hazatérve egy koporsó mered rám az a sarlóm. Öreg, kiérdemesült Entreprise des papies fűmbeves volt üveglirakatóban, éppen a sarlóm között, kissé avult, díszes faragatával, megfűtött szénfűvel és mindig újra fölülézi a régi hazatérő lelkeben a memento mori gondolatát. Hát vagyok a koporsónak, mert a halállal barátságos, a halállal, mely az életem testvére s melynek szíven kezet kell nyújtanunk s folytonos jelenvalóságában élünk.

A koporsó hangulata elkísér azután uccánk gesztusait felé. Már éjszaka van. Sűrű, áthatolhatatlan, miként a világban is sötét, tömör, vizsgálatlan éjszaka, a halál éjszakája, a gyilkolás, a pusztulás. A téren már csillagfény se ég, amint a rozogant földszintes ház falának vetve hátam, fölfelé tekintek. Házak, tűzfalak, fák sötétje fogja-takarja az éjt. Komor és vizsgálatlan éjszaka vesz körül, talán még várososabbak előjeleket. Habet iste mundus noctes suas et non paucos, e világnak nem egy éjszakája van, mormolom magam elé clairveuxi Szent Bernát a középkor derekán sóhajtott szavait... Cik egy kicsiny mécs világol a fák alatt, a barokk kiria-szobor lábánál. Csak az ő világa kel versenyre a mindent elborító sötéttel. Kegyetlen kezek gyújthatják meg, a szeretet lobbanthatja fel fényét. Talán öreg anyóka, ki itt lakik valahol a hegyoldalban, annak egyik kis házában és remegő kézzel főt ajándékként a szoborra. Talán egy fehérszínű leány, de minden bizonnyal a szeretet, mely a sötétben is fényt hoz, mint a remény utolsó csillaga. Fáradt, sötét szívben, mint az örök lámpa magos világot elhagyott, kicsiny hegyi templomcskájában. In spem — contra spem — súgja világa felém, s remény ellenében is, remélj reménytelenül is, a remény jelentek a remény nélkül valóknak. Lásd a sötét, töprengő ember, amig ilyen kis mécsét meggyújtanak földi kezek, meg világát vihar, vész mindehhol ki nem oltja, el nem fojtja, addig még nincs sötét és boruljon föléd még oly csillagotok csillagoltó sötétjén, remélj halandó.

S vallj arról, e mécs világához hasonlóan tanulsz, amit lelkiismereted parancsol, értelmed tanárol, amit szíved sejt. Vallj arról, hogy érdemes élni és élni, mint ugyancsak a clairveuxi szent hírteljes, érdemes munkádat végezd, kötelességedet teljesítsd, eredményét Istenbe vetni. Mert ő tudja egyedül, miért lesz most oda emberek vetése és mégis milyen termés gyül általa égi Gazdánk csücskébe... Vallj arról, hogy érdemes megállítani a világot, mert a közelébe halált, tiszta lelkiismeretével, tetteivel, bekapaszkodni a folytonos mílásban a multhatatlanba, alkotással, örök emberi folyással... Érdemes hinni, hogy új, kicsi, tiszta emberharcok végteleme zúgó folyama váltja föl a földön az ember szennyes áradatát, érdemes hinni benne, kit az Istenanya ott fém a magasban karján tart. Hiszen ő vár reánk — mint anya sötét szobrák során túl, karját tárja felős gyermekére — túl minden esztelen remületen, gyászon.

A téren átsuhan a közeledő tél szeles, fújó lehellete. Ez a köd, mely elburkolja a távolabbi házak körvonalait, már a tél. Ez a rejtetemes, sejtelmes áradat már az Advent mély, titokzatos várakozásának, az Újvet csodájának közeledése. Ime az Úr szolgái leánya — hangzott el az Annuáció gyötrelmes gyönyörével, döbönt áhítatával egykor egy nászéretű házában és ismétlődött meg azóta anyai millió női szívben, mikor gyöngye vállukra vették a réma áldozat, a tőrő hallgatós roppant terhét. Akarat van e szóban, belenyugvás, hit, remény és vállalkás — tanítja Mária régi kőszobrára. Csupa olyan erély, melyek ma annyira híjjával vagyunk. Ha bekésséget ad az ég, mint ez az éj, mondá el te is szívvel, hittel, öntudattal. A mécsvilág lobban, Mária is mosolyog szándékodra. S vall Istenről, tégy kíméletes igazsága mellett, mielőtt kerébe törnek, ha kell — mint a kőszobor alján a régi legenda tanítja. Olyan tanítás ez, mely szívedre száll, mert alig lehet valamire inkább szükséged, mint bátorításra...

Katona Jenő

Német gőzös elsüllyesztte a Clement angol hajót

Newyorkból jelentik: (Rador.) A Newyork Times azt állítja, hogy a Clement nevű angol hajót rövid idővel ezelőtt nem német cirkáló süllyesztette el, hanem a Schwabenland nevű német gőzös, amelyet a háború kitörése előtt a Németország és Délamerika között közlekedő német repülőgépek segélyhajójának használtak. Ugyanez a forrás jelenti, hogy egy angol cirkáló néhány nappal később elsüllyesztette a Schwabenlandot. A cirkáló fedélzetére vette a legénységet, a kapitányt és az első tisztet, valamint a Clement hajó személyzetét, amelyet a németek ejtettek foglyul.

KÜLÖNVONAT BUDAPESTRE UTLEVÉL NÉLKÜL

csak személyazonossági igazolvánnyal. — 1939 november 8—14-ig. Résztvételi díj: Lei 1900. A budapesti szálloda és kirándulások költsége leiben fizethető. Utolsó jelentkezés: 1939. november 1-én délig.

Beiratkozások a

„WAGONS-LITS // COOK“

menetjegyirodában, Temesvár, I., Bul. Regele Ferdinand, Bánáti Bankgyesület palota. Telefon: 38—04.

Áttörhető-e a „Maginot“- és a „Siegfried“-vonal?

A világ két félelmetes erővonalának a Maginot-nak és a Siegfried-nek — tudjuk — olyan történelmi feladat jutott, amilyennel még nem dicsekedett egyetlen vár sem. Mi minden van ezen a két erővonalon, ezt — a Neue Züricher Zeitung nyomán — az alábbiakban lehet összefoglalni:

A Maginot-vonal André Maginot-nak, Franciaország háborúutáni korszaka egyik hadügyminiszterének nevét viseli. Ez a nemhivatásos katona, okulva az 1914—18-as tapasztalatokon, addig nem nyugodott, amíg keresztül nem vitte párisi döntő helyeken, hogy a francia-német határt erősítések szakadatlan sorával lássák el, bármibe kerül is. Évekig tartó munka volt ez.

A Maginot-vonal délen Montbéliard-Belfortnál kezdődik és innen keleti irányban a svájci határ felé húzódik, úgyhogy St. Louisnál eléri a Rajnát. Körülbelül húsz kilométer mélységű az erővonal s belesik a világháborúból jól ismert Belfort-erőd is. St. Louisól kezdve a Rajna mentén észak felé húzódik a Maginot, egészen a Lauter-folyó torkolatáig. Itt Lauterburgnál, nyugati irányba fordul és a német határt egészen a March-ig követi, majd a luxemburgi határt Longwy-ig. Innen északra már a belga erősítés-vonal kezdődik.

A Maginot-vonal mögött, elég mélyen bent, francia földön van az erősítéseknek egy második sora is, amely Belforttól Verdunig terjed.

A Maginot-vonal ellenlábását, a Siegfriedet, 1937-ben kezdte építeni Németország. 1939. tavaszán már kész volt javarésze. Közel félmillió munkás dolgozott ezeken a német erősítéseken. A Siegfried-vonal Sankt Blasien környékén kezdődik, a Rajna mentén Lörrach-ig húzódik, azután pedig észak felé, Karlsruheig halad. A Rajnától az erővonal nyugat felé tart és a Lauter és a Saar északi partján, Saarbrückenben keresztül Trierig vonul. Emögött is van második vonal.

A két vonal szembenéz egymással: Baseltől Karlsruheig mindenestre elválasztja őket a Rajna; azután természetes akadály a Lauter és a Saar is. Ugy a Maginot, mint a Siegfried az ellenség irányában egy-két kilométer mély, úgynevezett előtereprel kezdődik. Több száz méter mélységben drótsövények vannak akadályul elhelyezve; az ilyesmit már a világháborúból ismerjük. A drótsövények elsősorban a gyalogsági rohamok feltartóztatására szolgálnak. Villamosáramot is lehet bevezetni ebbe a dróthálózatba, úgyhogy aki hozzáért, halálos ütést kaphat.

A tankok előnyomulásának feltartóztatására valók az egymás mellett sűrűn a földbevert, de magasan kiálló vasúti sínek; ezeken nem tud áthatolni a rohamszekér. Vannak azután úgynevezett tank-csapdák — leplezett mély árkok —, amelyekbe belesik az előrenyomuló vasszörnyeteg. Mindezen felül az előterepen még aknák is vannak elhelyezve, rendkívül sűrűn egymás mellett. Ezeknek felrobbantása halálos pusztítást végezhet.

Vannak még az előterepen kisebb betonfedezékek, amelyekben gépfegyvereket, tankelhárító ágyúkat, aknavetőket, léghelharító fegyvereket, továbbá megfigyelőket helyeztek el. Természetesen minden esetben igen jól vigyáztak arra, hogy az ágyúkat, a gépfegyvereket és magát a fedezéket is leplezzék, hogy az ellenség észre ne vehesse.

A tulajdonképpeni erődök, amelyek a Maginot- illetve a Siegfried-vonalat alkotják, az előterep mögött húzódnak. Valamennyit három-négy méter vastagságú betonréteg védi az ellenség nehéz ágyúvált és repülőbombáitól. Az erődök fegyvereit viszont vastag páncéllemez burkolja.

Az erődöknek azok a részei, amelyekben a fegyverek vannak, cement- és páncélburokkal védetten kiemelkednek a földből, viszont a föld alatt kapnak helyet a védőcsapatok és a löszér-

lelmiszerkészletek, a konyhák, fürdők, villanyfejlesztő telepek, stb. Az egyes erődököt betonfolyosók kötik össze egymással, az egész Maginot-vonalon pedig keskenyágányú vasút is halad végig. Természetesen sűrű telefonhálózat köti össze egymással az erődöket; a vezetékek olyan mélyen van a földre belesá, hogy ágyúzás, bombázás nem tehet kárt benne. Repülő-támadások visszaveréséről figyelőeszközök és elhárító útegek hosszú sora gondoskodik; idetartoznak a fényszórók is.

Hátul, a megerősített vonal mögött, repülőterek vannak, földbeásott hangárokkal. Ha ellenséges repülő-támadást jeleznek, akkor a föld alól kibújnak a repülőgépek és felemelkednek, hogy harcászalljanak az ellenséggel.

Különösen nehéz a harc a Siegfried- és a Maginot-vonal között ott, ahol a Rajna folyik, mert a csónakok, illetve hidak, amelyek a támadó hadseregnek át kellene kelnie a tulsó partra, elképzelhetetlenül heves támadásoknak lehetnek kitéve, miután kitűnő célpontot szolgáltatnak. Ott viszont, ahol folyó nincs közben, az előterep ellen meginduló első támadásnak a dróttakadályokat kell mindenekelőtt megsemmisítenie. Ezt a könnyű tüzérség intézi el. A tankakadályok „megpuhításához” már nehéz tüzérség szükséges. Az aknamezők felrobbantásához és ártalmatlanná tételéhez rengeteg tüzérségi anyag kellene és sok emberáldozatot is kívánna. Ezért választották a franciák azt az eljárási módot, hogy disznófalakat hajtanak az aknamezőkre, a kővér négylábúak érintésére felrobbannak az aknák. A disznókat feláldozzák, de igen sok emberi életet így megmentenek. Amde még ezeknek az akadályoknak eltávolítása után sem lehet csak úgy egy-kettőre előremenni, mert a gépfegyverek, a gyalogsági ágyúk és aknavetőik, amelyek az ellenséges erők legelső vonalában vannak, rengeteg kárt tehetnek az előrenyomuló seregben. Ezeket nehéz tüzérséggel kell eltakarítani.

Bár francia és német részen egyaránt ropant arányú felkészültség van emberben és hadianyagban, az ismertett nehéz körülmények között érthető, hogy egyik fél sem tudott eddig jelentékeny előhaladást tenni a nyugati fronton.

CORSO mozi

MA és mindennap

Henry Bataille világhírű darabja:

Colibri mama

A nő főszerepben: Huguette Duflos.

A férfi főszerepben: Jean-Pierre Aumont

A tilos szerelem bódító története

A legújabb Metro-Goldwyn híradó!

Vasárnap d. e. 11 órakor 17 leies helyárrakkal:

Poltava

= HIREK =

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, kézzalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Kötészeteknek, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1400 lei.

SZERKESZTŐ

Vuchetich Endre dr.

Å trolí

A város szól: jön a troll, utazhat rajta úr s proli, a trolli nagy, mint egy hotel, lesz benne sok jó bőrfotel, gummiabroncs lesz kerekén, az uccákon sietve mén, nem ráz, miként a villamos, kényelmetes és ruganyos.

Mindenki vig vig: lesz troll, örült Zoli, tapsolt Loli, örült a Mór, a Pál, a Zsán, örült mindenki általán, azt mondták, hogy ez fájó dolog, az ember villámként robot, főnyeremény de lutribusz, egy ilyen trolli-trollbusz.

A város szól: lesz, lesz trolli, a gyár azt már robotol, ragyogó lesz, ez eklatás, előkelő és elegáns, a város sok pénzt nem sajnál, olyan legyen, amint dukál, szép sárgára belakkoli, jaj, gyönyörű lesz a trolli.

Azonban egy szóló a primár: az ut ne legyen ám sivar, ne legyen gödrös, likaos, ne legyen kövecses, gacso, a trollibusz amerre jár, ne legyen ám se pór, se sár, amerre a trolli halad, ott legyen síma aszfalat.

Oly síma legyen, mint tükör, ránézni is legyen gyönyör, a parkettnél simább legyen, csusszék el, ki gyalog megyen, ily uton járhat csak trolli, ehhez kell sok pól, sok poli, az uthoz kell pár millió, trolli csak akkor menni jó.

A város szól: a trollibusz az én költségem, aztán slusz az ut, melyen a trolli jár, fizesse meg a polgár, fizesse házas s háztalan, ki majd trolli jár utalán, nyuljon zsebébe úr s proli és akkor majd jár a trolli.

Ki a trollnak tapsikolt, most könnyezik, búsan sikolt, habbán lógatnak fejeket, nincsen honnan venni lejeket, kínozza őket a tudat, mert nem építhetnek utat, szegény egyformán úr s proli, ó, jaj, ó, jaj, nem lesz trolli.

Am a poeta így dalol: nem baj, ha nincs út valahol, város, csinálj légi trollit, úgy nem kell aszfalt, xillolit, legyen majd repülő trolli, azon száll majd úr és proli, az uton legyen sódör, sár, slusz nem lesz, aki gyalog jár.

KÓRÓ PAL

Oktober 22
Vasárnap
Kordula, Előd

1811. október 22-én született Liszt Ferenc világhírű magyar zeneszerző és zongoraművész. Már gyermekkorában tünt fel nagy zenei tehetségével. Ifjú korában híres művész volt. Bejárta Európát valamennyi fővárosát és mindenütt óriási sikereket aratott. Hosszu éveket töltött Párisban, Rómában, Weimarban, Budapesten és más városokban is. Amikor a pesti árvízkarosultak javára 1838-ban nagy magyarországi hangversenykörutot volt, Temesvárott és a Bánság más városaiban is zongorázott. Nagyon sok zeneszerzemény maradt utána. Liszt a szerzője a híres koronázási misének, a Szent Erzsébet oratóriumnak és számos magyar tárgy zeneműnek.

1882. október 22-én halt meg Arany János, a hírneves magyar költő. Nagyszalontán született és fiatal korában színész, majd jegyző, később tanár lett. A magyar irodalom klasszikus korának kimagasló alakja, aki mint epikus és lírikus egyaránt a legkételetesebb alkotta. Maradandó hatást gyakorolt korának fiatal nemzedékére. Nagyon szépek lírai versein kívül balladái. Legnevezetesebb műve a Toldi.

Oktober 23
Hétfő
Izác, Gyöngyi

1613. október 23-án választották meg Kolozsvárott az erdélyi rendek fejedelméül Bethlen Gábort. Tizenhat esztendőig viselte ezt a méltóságot. Sikra szállott a vallás egyenjogúságáért és hatalmas védelmezője volt a protestánsoknak. Harcolt II. Ferdinánd magyar király ellen is és elfoglalta a királyi Magyarország nagy részét. A beszercebányai országgyűlés Bethlen Gábort Magyarország királyává választotta, aki a címet elfogadta ugyan, de sohasem koronáztatta meg magát.

1812. október 23-án nagyszabású összeskülvést lepleztek le Párisban. Az ősszeskülvés Napoleon francia császár ellen irányult. Rengeteg embert letartóztattak. Sokat kivégeztek. Az ősszeskülvés kétezer részését az Ördögizgatra száműzték.

1883. október 23-án született Jakobi Viktor zeneszerző. Kiváló művelője volt az operettnek. Legismertebb és ma is kedvelt operettjei a Leányvásár és a Szibill. Sajnos, fiatalon, harmincnégy éves korában szállott sírba és ezzel megszakadt értékes munkássága.

Elejtett szemeit

harisnyáin olcsón és gyorsan felszedjük

Mikó Frida

Dauerbach-palota.

(—) Királyi köszönet. Tieran Emil dr. hétfőn táviratot intézett Carol király öfelségéhez, akit születésnapja alkalmából üdvözölt és a város lakosságának hódolatát fejezte ki. A királyi udvartól tegnap Buhmann Eugen magántitkár aláírásával távirat érkezett, amely közli, hogy az uralkodó és a kifejezett jókívánságokért köszönetét fejezi ki.

— Szlovák követ Moszkvában. A szovjet kormány Tisza Ferencnek Szlovákia új moszkvai követének a működési engedélyt megadta.

— Főkaplán — az olasz király mellett. Rómából jelentik: A fasiszta és testületi kamarában törvényjavaslatot nyújtottak be a Szent Szék és az olasz kormány között legutóbb létrejött megegyezés jóváhagyása tárgyában. A megegyezés elismeri a pápa kizárólagos jogát, hogy lelkiekben bíráskodjék az uralkodó és a királyi család tagjai felett. A lelki gondozással az uralkodó és a királyi család mellé főkaplánt osztanak be, püspöki jogokkal és kiváltságokkal. Ezt a főkaplánt a király és császár nevezi ki a Szent Székkel történt bizalmas egyetértésben.

25 leiért vacsorázhat a LLOYD kávéházban

(—) Fürdőmedencét építenek a gyermekmenhelyen. A királyi helytartóság elhatározta, hogy a temesvári állami gyermekmenhely épületében húszötezer lei költséggel fürdőmedencét létesít. A munka elvégzésére legközelebb érlejtést írnak ki.

(—) A Temesvár és Buziás közti út modernizálása. A vármegyei prefektúra elhatározta, hogy a Temesvár és Buziás közti országutat modernizálja és egyes szakaszát bitumennel boríttatja. A munkálatokra 927.000 lei irányoztak elő.

Lönyi Irén és Éva értesítik t. vevőiket, hogy a Riviera virágüzletből kiváltak

(—) Adomány a hadbavonultak segélyezésére. Az Albina takarékpénztár a polgármesteri hivatalhoz a hadbavonultak családjainak segélyezésére háromezer lejt juttatott.

(—) Felekezeti iskolák felírásai. A nemzetnevelésügyi miniszter értesítette a királyi helytartóságot, hogy a kisebbségi iskolák homlokzatán alkalmazott román nyelvű felirat mellett az illető iskolai előadási nyelvén szövegezett feliratot is lehet alkalmazni.

(—) Házasságok. Az anyakönyvi hivatalba tegnap a következő mátkapárok kötötték házasságot: Micula Mircea mérnök és Grivei Maria, Dumetrescu Constantin erdőész és Berariu Maria, Marosong Ede magántisztviselő és Roszler Rozália, Lascho Lajos lakatos és Alom Borbála, Kriviny Lajos mérnök és Ioanovits Olga. Tóth Ferenc kőműves és Nagy Rozália, Albu Mihai fényképész és Velcu Cristina, Leithheim József asztalos és Zsin Anna, Stenberger Mózes munkás és Hertzka Emma, Paul Petru munkás és Zaco Istina, Kovács Károly szolga és Vágási Mária, Drucker János forrás és Nister Borbála, Kalmár József kelmefestés és Tölgyi Edit, Bálint András és Dioszegi Júlián, Weigner Frigyes magántisztviselő és Békés Ilon Bóhm Ferenc asztalos és Deggendorf Éva, Szűz Árpád napszámos és Imre Márta, Miról Parten és Jivu Maria.

— A fejtájás és a migrén, akkor, ha ezek bélműködés a gyomoremészték zavaraiából erednek gyakran már egy kis pohár természetes „Feret József” keserűviz használata után is megszűnnek. Kérdezze meg orvosát.

(—) Temesvári matróna halála. Sulyos gyáerte Kovács Ödön dr. ismert temesvári orvos és ládját. Övegy Blumberg Filippné, született Wamann Luiza nyolcvanhat esztendőskorában rövid betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Megboldogultat gyászolják leánya: Miria, férje dr. Kovács Ödön, Frida, férje dr. Hajós J. kabné, Recha, férje dr. Agulár Izorné (Versen) és Lola, férje dr. Balajti Emilné, fia, Blumberg Áfréd dr. kórházi igazgató-főorvos (Ottens, Amerika), vejei, unokái és rokonai. Az elhunyt temetése ma, vasárnap délután három órakor megy végbe gyárvárosi Kunz-sor 2 szám alatti gyászházból.

(—) Halálozások. Meghaltak: Rottmann Zsófi született Freund hatvannyolc éves, Vlad Vasile 1. szonklenc éves katona, Kendrella Erzsébet két hónapos.

Mozi

Kolibri mama

A Corso mozi bemutatója.

Hatalmas sikerrel mutatta be a Corso mozi Henry Bataille Kolibri mama című hírneves színművének filmváltozatát. Úgy a felvétel, mint a rendezés kitünően sikerült, maradéktalanul érvényesült a költői értékben gazdag mű minden finomsága. gyöngéd és önfeláldozó Kolibri mama szerepét legkitünőbb francia társalgási színésznő, Huguet Duflos alakította, könnyeiben is mosolygó bűbájjal. Felejtethetetlen alakítást nyújtottak Jean Pierre Aumont is és a szépsége Marcelle Praince, a fiatal szerelmesek szerepében. Mint apa Jean Worms nyújtott rendkívül jellegzetes alakítást. A többi színészi elsősorú volt szerepében; a kitünő öszjátékban az immár klasszikussá vált színmű a legmélyebb sebhen érvényesült. A felvételek is válogatott tanulásra. Festői tájakat élvezhetett a nézőközönség és olyan lelki élményekben volt része, amelyek már csak igen ritkán adódnak manapság a nyugatban és kiábrándult világban.

M Ű S O R :

Vasárnap és hétfő:

APOLLO: Kitaszitva (angol film), A vigi lovok (angol film.)

CAPITOL: Az álhercegnő (angol film.)

CORCO: Kolibri mama (francia film.)

SCALA: Sergeant Beery (német film.)

ÉS UJRA ÓSZ VAN..

Irta: KISSNÉ DÉCSI MÁRIA.

Könnyű szél rezgeti meg a fák ágait, amelyek halk zivpéssel hullanak az aranyárga levelek. Körülöttem beborította már a földet az aranyár. Kitértem kezeimbe fogom ezeket a könnyű, herdt leveleket, amelyeket átlatászóvá tett az elmu dere.

Nézem hosszan és fájón, miként válnak le nyenként az ágról, amelyen néhány hónap előtt etet hirdető kibontakozással fakadtak.

Bennem és körülöttem sajog az elmulás. Kérem a csöndes fákat, fáj-e a szél érintésére így lomtvesszte állni, oda adva drága díszüket R. Hallit az erdő.

Ti hulló sárga, kicsiny levelek, parányi életei nagy végtelenségnek, kik részesei voltatok a fénynek, szépségnek, tudjátok-e: ez a halál? Nektek ak álom, mert a régi törzsen majdan új hajtásad, újra éltek. Számotokra új tavaszt jelent minden május, míg nekünk csak rügyfakadást, melynek szépségéhez szomjas vágyakozással rohanunk. Itárt karjaink vágyóan tárulnak felétek, de odan lassan, sárgulva hullanak a levelek tovább. gy régi, soha meg nem újhódó május arany avb. ez.

Nekünk teremtették a földet minden csodás rpségével, éretünk van a föld csodás ébredése. s mi mégis örök ősz hordunk magunkban, lassan ualutva ki kezünkkel a sárga leveleket; egyenként zámláljuk ezeket, régi álmok, vágyak, meddő cék elérhetetlenségét.

Es él a múlt, kínoz a vágy, úgy érzem, szeretém megrázni a fák szívós törzseit, hogy leverjem bük a leveleket, hogy ne vágyjam új tavaszt, egy ne rettegjek új ősz jöttén.

Míg körülöttem és bennem minden vívódik, főem borul az alkony, hűvökre válik a szél és én leajtott fejfel indulok vissza a város felé, ezer váaszolatlan kérdéssel a szívemben.

Uram, miért az élet, mond miért?...

25 leiert vacsorázhat a LLOYD kávéházban

(—) Orvosi hír. Dr. Brück Pál orr-, fül-, gége-specialista újból rendel. Délelőtt 9—10-ig, délután 3—5-ig I., Str. Wilson 4. (Az új telefonpalota közelében.) Telefon: 36—88.

(—) A patronázs egyesület bordszmiúárú üzlet nyitott. A temesvári itélőtábla mellett működő patronázs egyesület közli, hogy október eiszejével a belvárosi Eugen de Savoya utcában üzletet nyitott, amelyben különböző bordszmiúárú, mint női kizitaska, pénztárca, szijjak és bóröndök kaphatók. Kéri a közönséget, hogy vásárlásokkal és rendelésekkel koressék fel ezt az üzletet, amelyben jó és pontos kiszolgálásban részesülnek.

(—) A gyomor-, bél-, máj-, epe- és anyagcsere-betegségek kezelésében, a tápcsatorna tartalmát reggel felkeléskor egy pohár terészetes „Ferenc József” keserűvíz csakhamar felhigítja és levezeti s az emésztés további folyamatát igen hathatóság elmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

(—) Fontos! Khakiszínú iskolai egyenruhákat sötétökre legoosóbban átfest Gutjahr festődjé, II., Calea Dorobantilor 6. szám.

GYOGYSZERTÁRAK ÉJLELI SZOLGÁLATA:

Vasárnap, október 22-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben az Unirii téren levő Weisz gyógyszerár.

A II. kerületben a 3 August uton levő Löw gyógyszerár és a Petru Maior téren levő Meiszner gyógyszerár

A III. kerületben a Lahovary téren levő Cristea gyógyszerár

A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Craciun gyógyszerár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Hétfőn, október 23-án a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Sft. Ioan uccában levő Irgalmasok gyógyszerára

A II. kerületben a Maresal Joffre uton levő Schul gyógyszerár

A III. kerületben a Carol uton levő Keller gyógyszerár

A IV. kerületben a Bratianu uccában levő Diana gyógyszerár

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Jövendőmondó cigányasszonyok, akinek tudománya csödöt mondott a rendőrséggel szemben

Két nap előtt előállították a rendőrségen Boti Maria, Boti Lubica és Boti Zelma temesvári cigányasszonyokat, akik jövendőmondás ürügyével beakartak jutni az erzsébetvárosi Ot-tul ucca 8 számú ház egyik lakásába, amelyet ki akartak fosztani. Mind a három cigányasszony ismert besurranó tolvajné és ezért a rendőrségen vallatásra fogták őket, mert az a gyanu merült fel, hogy hasonló módon más helyen is követtek el lopásokat. Ez a gyanu a nyomozás során beigazodott, mert kiderült, hogy a három cigányasszony október 10-én este álkules segítségével behatolt Gredinariu Gheorghe mehalai, M. Cernaianu ucca lakásába, ahonnan két ékkövekkel kirakott aranygyűrűt, egy aranyórát, egy aranynyakláncot, egy aranykarkötőt és két füllbevalót vittek el, mintegy tízezer lei értékben. Gredinariu Gheorghe és felesége este tíz óraker érkeztek haza és amikor kizárták a konyhaajtót, észrevették, hogy a zárnak valami hibája van. Rosszast sejtve keresni kezdték ékszerjeiket, amelyeket azonban nem találtak. A

cigányasszonyok észrevették, hogy a lakásban nincsen senki és így elkövezték a betörést. Az ékszerjeiket a hálószobában találták egy dobozban és miután azokat magukhoz vették sietve eltűntek. Kihallgatásuk során elmondották, hogy a lopott ékszerjeiket Pollacsek Ede gyárvárosi ékszerésznek adták el. A rendőrség közegé házkutatást tartottak az ékszerész gyárvárosi Dacilor-ucca 9. szám alatti lakásában és ott nagymennyiségű ékszeret találtak, amelyeknek értéke hatvan-hetvenezer leit tesz ki. Ezek között voltak Gredinariu Gheorghe ékszerjei is. Megállapította a rendőrség még azt is, hogy a cigányasszonyok követtek el a lopást Deina Gheorghe nyugdíjas gyárvárosi Bontila-uccai lakásában is, ahonnan az éjjeli szekrény fiókjából ezerhétszáz lei készpénzt vittek el. A cigányasszonyok azzal állították be a nyugdíjas lakásába, hogy ócskaruhákat akarnak venni és egy megfelelő pillanatban elemelték a pénzt. A rendőrség a három cigányasszonyt és az ékszerészt őrizetbe vette.

Németország jelentős előállat mennyiséget vesz át Romániától

A román és a német birodalmi kormányok között megkötött egyezmény értelmében a romániai tenyésztők már eddig is jelentős számú állatkielvitel bonyolítanak le. Az előzetes szerződésben kikötött mennyiséget leszállították, úgy, hogy most szükségessé vált újabb szerződés megkötése. Ennek érdekében Birtolon Aurel szenátor, az aradi mezőgazdasági kamara elnöke, vasárnap reggel Németországba utazott, ahol tárgyalásokat folytat a német kormány megbizot-

taival és ez alkalommal megkötik az újabb szállítási szerződést is. A közeljövőben Románia 30 ezer ökröt és 200 ezer sertést szállít Németországnak. Birtolon Aurel visszatartában megállapodik Prágában is, ahol ugyancsak tárgyalásokat folytat romániai szarvasmarha és sertés szállítására vonatkozóan. Az aradi mezőgazdasági kamara elnöke egy hetet tölt Németországban, illetve Prágában.

Kanadai hajót eddig nem sülyesztettek el

Ottavából jelentik: (Rador.) A nemzetvédelmi miniszter közölte, hogy a háboru kitörése óta egyetlen személy vagy aruszállító hajót sem sülyesztett el az ellenség. Azon hajókról van szó, amelyek kanadai kikötőkből indultak el. Ez igazolja legjobban azoknak az óvintézkedéseknek a hatását, amelyeket a kanadai flotta a brit birodalom flottájával együtt végrehajtott.

— Fantasztikus rablási históriát talált ki a multós földbírtokosné. Budapestről jelentik: Megjelent a főkapitányságon egy vidéki földbírtokos és bejelentette, hogy kirabolták Budapesten feleségét. Elbeszélése szerint felesége megismerkedett egy amerikai urral, aki az autójába invitálta, a kerepesi temető elé vitte, ott sétált vele, majd az asszonyt a Fiumei uton hagyva, elrohogott autójával. Ott maradt az autóban feleségének kizitaskája, amelyben állítólag 3700 pengő volt. A rendőrség megindította a nyomozást a különös ügyben. Kihallgatták a földbírtokos feleségét. Kihallgatása során ő is feljelentést tett ismeretlen tettes ellen. Személyleírását is próbált adni róla. De amikor azt mondotta a detektíveknek, hogy délután hat és hét óra között senki sem járt a Fiumei uton, már tudták, hogy nem mond igazat. Mégis úgy tettek, mintha komolyan nyomoztak volna. Ma délelőtt újra beidéztek és szemébe mondották, hogy egy szót sem hisznek a különös rablási történetből. Ezek után bevallotta, hogy csak ki-találta a rablótámadás meséjét. Férje ezer pengőt adott át neki különböző holmik bevásárlására. Ezzel az összeggel jött fel a fővárosba. A pénz elmulatta. Férjének azt állította, hogy az ezer pengőt egy üzleti vállalkozásba fektette, a vállalkozás olyan szerencsés volt, hogy negyvennyolc óra alatt további 2700 pengőt jövedelmezett. A 3700 pengő pengő nála volt, amikor megismerkedett az amerikaival. Beismerő vallomása után visszavonta feljelentését. Az eset most már a férj és feleség között bonyolódik majd tovább.

Boldizsár, a Kispest kapusa repülőgépen a román fővárosba érkezett. Tóth, a Szeged FC kapusa sérülten utazott a magyar válogatot csapatall. azonban abban reménykedett, hogy vasárnapig teljesen rendbejön és beállhat a csapatba. Ez azonban nem következett be, így helyette Boldizsár, a Kispest kapusa fog védeni, aki repülőgépen érkezett a román fővárosba. Boldizsárt nagyon jól ismerik Bucurestiben és szeretik is.

(—) Orvosi hír. Dr. Burian Gáspár sebészorvos újra rendel. Telefon: 15—10. Temesvár, J., Galati-ucca 2.

— Lengyel biboros súlyos aggodalma az orosz-lengyel valláserkölesi helyzet miatt. Vatikánvárosból jelentik: Hlond lengyel biboros, a Középeurópai Katolikus Kurir című lapnak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy a legnagyobb nyugtalansággal tölti el a Szovjet által elfoglalt területek valláserkölesi helyzetét. Ezeknek a területeknek a lakosai nagy morális szenvedésben mennek keresztül és ezért aggodalommal tölti el a sorsuk. Meghatotta a biborost az a szeretetteljes gondoskodás, amelyben Magyarországban a lengyel menekülteket részesítik. A legmelegebb köszönetemet küldöm Magyarországnak — mondotta a biboros, — amely mindig a testvéri lengyeleket most is gondjaiba vette. A biboros végül melegen emlékezett vissza a budapesti eucharisztikus kongresszuson eltöltött napokra.

(—) Orvosi hír. Ifj. dr. Engels Béla újra rendel.

Sven Hedin Hitler kancellárnál

Stockholmból jelentik: (Rador.) A Német Távirati Iroda jelentése szerint Sven Hedin, a világhírű felfedező nyilatkozatot tett, amely szerint berlini utazása és Hitler kancellárnál tett látogatása saját kezdeményezéséből történt és semmiféle felelős svéd személyiség előzetesen nem tudott utazásáról. Sven Hedin még hozzátette, hogy Svédország iránti aggodalma és békevágya indította arra, hogy Berlinbe utazzon.

FIGYELEM!

Az országszerte megnyilvánuló rendkívüli nagy érdeklődés dacára a

SCALA-mozgónak sikerült újra a

Helén doktorkisasszony

c. filmet visszahozni, azonban

csak 3 napra

Október 25, 26, 27-re. Ajánlatos tehát jegyekről már most gondoskodni

A világ legnagyobb áruházai

Üzletek kétféle mértékességgel és gyógyszerként, melyekben foglaltatni lehet Amerikai karrierek. Áruház saját póstával és vasúti állomással

Ira: AUBERMANN PÉTER

Az amerikai üzletekben az embert kitüntető figyelemmel, nyújas udvariassággal fogadják és szolgálják ki. A vevőnek, bármennyire is szeszélyes, mindig igaz van. Úgy kezelik, mint kedves vendéget, aki kénye-kevére szeriat kérdezősködhetik és körülnéhez. Ha az embernek nincsen kedve, vagy ideje, hogy elmenjen az üzletbe, úgy telefonon rendel meg a szükséges dolgot. Kivánságára mindent házhhoz szállítanak és pedig a lehető legrövidebb időn belül, még akkor is, ha a vevő a késő esti órákban a szokásos esti hét órai záróra után sok üzlet este kilencig, tízig, sőt éjfélig is nyitva van, különösen a nagy szállodák, a pályaudvarok és a szórakozó helyek közelében.

Igen előnyös a vásárló közönség szempontjából az, hogy az ugyanazon szakmához tartozó üzletek egy-egy uccában, illetőleg városnegyedben koncentráltok. Ha a szem számára ez bizonyos egyhangúságot jelent is, annál kedvezőbb a zsebnak. Különben is, ami a változatosságot illeti, ha az ember már látott egy-két várost, le kell mondania a sokréti és gazdag skálájú változatosság igényéről. Az amerikai városokban, amelyek máról-holnapra nőttek ki a földből, híre-hamva sincsen a múlt eltörülhetetlen anyajegyenek. A régi nyugateurópai városok még ma is észrevehető az a százszerű pecsét, amelyet az évszázadok ütöttek rá. Az elmúlt korok úgy hagyták itt emlékeiket, mint ahogyan a visszavonuló tenger ott hagyja a kagylóit. Akármelyik amerikai városban tartózkodjék az ember, mindenütt ugyanazokat a háztömböket, uccákat és üzleteket véli látni.

Árusítás muzsikaszó mellett

— Milyen ajándékot vegyünk? — tettük fel ismerőseimmel a kérdést. Több oldalú hozzászólás után abban állapodtunk meg, hogy elmegyünk egy nagy áruházba, ott jól körülnézünk és olyan ajándékokat vesszünk, ami szép és izléses, ami valószínűleg az otthoniaknak még nincsen meg, ami a bőröndben nem foglal el sok helyet, amit a vámnál nem vesznek majd el, ami nem túl drága és főképpen, ami kimondottan amerikai.

Amint belépünk az áruházban, már az első benyomás is kellemes. A tágas csarnokokban fülbemászó muzsika szól. Nézelődünk, legelgetjük szemünket a kirakott árukra, amelyek ellenállhatatlan vonzással, mondhatni, behízelgő módon kelletik magukat. Dús garmadában hevernek ott szemünk előtt a tejfehér porcellánok, a színes üvegáruk, a drága estélyi toalettek, a szolid sportöltönyök, a patyolatliszta fehérneműk, az ügyes papirkészítmények, a ragyogó fémcikkek, a vasszerszámok, a huzati könyvek, képes levelezőlapok, a játékszerek, az elektromos szerszámok, a tarka szőnyegek, a finom kivitelű bútortárgyak.

A legtöbb cikk meglepően olcsó, ezért rajzik itt annyi ember, nő, de kíváncsiságból és időtöltésből is előjönnek ide, mert vételkínálat nincs.

Az amerikai áruház ezen alkalommal nem jelentett számomra olyan nagy szenzációt, mert előzőleg már más városokban is megnéztem néhányat. Newyorkban a Woolworth, Philadelphában a Wannamaker, Csikágóban pedig a Merchandise Mart és Sears-Roebuck áruházakat. Talán nem lesz érdektelen most ezekről is néhány szót szólni.

A Woolworth áruházakában minden 5, 10, illetve 15 centbe kerül. Az árakat a közvetítő kereskedelem kikapcsolása és a nyersanyag közvetlen beszerzése révén tudják alacsonyan megszabni. Igen szép a philadelphiai Wannamaker áruház. Itt a mennyezet oszlopokon nyugszik, a falakon híres művészek vagyont érő festményei függnek. Wannamaker tulajdonában van Munkácsy egyik Krisztusképe is. A karzat hatalmas villany-orgonáját, a melynek mennydörgő zúgásától remeg az épület, nagy élvezettel hallgatuk.

ÜZLET HARMENCEZER ALKALMAZOTTAL

A világ két legnagyobb áruháza a csikági Sears-Roebuck et Co. és a Merchandise Mart. Seare és társa terebélyesre hizott vállalatának keletkezési története tipikusan amerikai. Sear 1886-ban vasúti alkalmazott volt Minnesota állam North Redwood nevű vasúti állomásán. Egy szép napon órákat tartalmazó csomagokat kellett expedálni, amelyet a címzett, a közönség bűtosa nem akart elfogadni. Sears erre az órákat eladta ismerőseinek. Mivel ezek újból órák után érdeklődtek, az az ötlete támadt, hogy az első küldemény kifizetése után rögtön rendel egy másodikat. Sears nem sokára átköltözött Csikágóba, órajavitás céljából pedig társul maga mellé vette Mr. Roebuckot. Rövid minneapolis tartózkodása után ismét visszaköltözött

Ami az árakat illeti, általában méltányosaknak mondhatók. Különösen olcsók a standardizált cikkek, a tömegáruk, — persze nem egyszer a minőség rovására. Feltűnik Amerikában az is, hogy kétféle súlymértéket használnak és pedig a gyógyszerész mértéket és az úgynevezett „avoir du poids”-t. Nem hagyható említés nélkül az üzletekben, nyilvános helyiségekben tapasztalható tisztaság és higiénikus követelmények szinte kínos betartása. A hentesüzletekben nem szabad a húst csak úgy egyszerűen kirakni, hanem üveg alatt kell őrizni. A vevő az üvegen keresztül válogatja ki a neki tetsző darabot. A borbélyok a pamacsot, keféket és fésűt légmentesen elzárt dobozban tartják. Lehetőleg naponta váltanak a borbélyok tisztaságát és az üzletben tetőtől-talpig fehérbe öltöznek.

Érdekes az amerikai gyógyszerárak berendezése is. Kétféle patikájuk van. Az egyiket „pharmacy”-nak, a másikat „drug store”-nak hívják. Az első megfelel a mi európai fogalmunknak, a másik viszont tipikusan amerikai találmány. A drug store tulajdonképpen nem egyéb, mint a gyógyszerár, a drogéria, a rövidárúüzlet és a vendéglő különös keveréke. Kapható itt gyógyszer-cikk: aktatáska, zsebzóra, papucs, hópala, játékszerek, fényképezőgépek, fürdőcipő, olcsó könyvek. A legnagyobb vonzóerőt azonban a „soda fountain” gyakorolja a közönségre. Itt egy söntés előtt háromlábú, magas, támlanélküli székek sorakoznak. A férfi és női alkalmazottak ferdén felcsapott fehér sapkával, a bűvész ügyességével szolgálnak fel. Nyáron sok embert csalogatnak ide a kitűnő fagyaltok és hűsítő italok.

Csikágóba, ezúttal azonban már Sear—Roebuck és Co. néven szerepel és már nemcsak órákat, hanem másfajta árut is szállított. Ma nyolc millió vevője van a cégnek, számos fióküzlete, több mint harmincezer alkalmazottja. Rengeteg műhelyben dolgoztat, postáját saját postacélpületéből és vasúti állomásáról szállítja.

Árúkatálógusa évenként kétszer tízmillió példányban jelenik meg. Jóllehet a klisékben és szedésben kevés változtatás történik, a papiros sem nagyon drága, mint nyomtatványt küldik, ennek ellenére a vastos árúlista a cégnek darabonként beleszámít egy dollárba. A katalógust természetesen díjmentesen küldik. A rendelőknek dolga csupán az, hogy a katalógusban mellékelt rendelőlapon kitöltse a kívánt áru számát. A fizetést csekkel, utalványon, vagy levélbélyeggel lehet eszközölni. Az árú kézbesítése a távolságra való tekintet nélkül feltétlenül megtörténik 24 óra leforgása alatt. Azokat a leveleket és lapokat, amelyek naponta befutnak a levelező központba, amelyek így gyorsan megtudják állapítani a szétküldendő csomagok mennyiségét. Negyven levelezőlap pontosan egy fontot nyom. Persze ekkor még nem lehet tudni, hogy a megrendelő lapon egy szoba bútort, vagy pedig egy tucait biztosító tüt kértek-e. De egy-kettőre kitűdök ez annál az elektromos szerkezetnél, amely percenként 4600 borítékot bont fel. Mellette női alkalmazottak tartózkodnak, akik pillanatok alatt átfutják a leveleket, illetve a megrendelő lapok tartalmát. A baloldali futószalagra dobják a bankjegyeket és pénztalványokat, a jobb oldalra pedig a rendelő ívet rögzítik, amelyre előzőleg feljegyezték a beküldött összegeket. Még a délelőtti folyamán a negyvenöt áruárakat megkapja a zutasítást, hogy mit és mennyit szállítson. A szállítási-

Megtalálták Conan Doyle ősvilágát

Caracasból jelentik; Conan Doyle, a világhírű detektívregényíró, utolsó regényében leír egy ősvilágát, amely a természet fejlődésétől elmaradottan, valahol Brazília belsejében, egy kikutatlatlan fensíkban még ma is létezik. A regényíró csodálatos fantáziájával és spirítusista látomásával meglátott ősvilágát most — szinte kísérteties valóságossággal — megtalálta egy braziliai fensík tetején W. H. Phelps caracasi ornitológus.

Ez a fejlődéstől elmaradt világ az Orinoco egyik déli mellékfolyójának, a Carosinának forrásvidékén van, a Cerro Auyantepui nevű fensíkon. Ez a fensík a Föld harmadkorában keletkezett és szinte függőleges falakkal, mintegy 2.400 méter magasra ugrik ki a környező terület síkjából.

Ezt a kikutatlatlan fensíkot a földrajztudósok már régebben ismerték, sőt két amerikai turista, James

ra készen áll Sears vasúti állomásának 50—60 teherautója, a pincegarázsban pedig 150 teherautója

RÁDIÓLEADÓ A FELHŐK KÖZÖTT

Amerika, de az egész világ legnagyobb áruházai a Sears-Roebuckon kívül a csikági Merchandise Mart, Micsoda nagy embersokadalom hűmpölyg itt a pompás csarnokokban! A gyári termékek kicsorduló bőségzaruja ez. Az állványok, asztalok árúval vannak telezsufolva. Az élelmes üzletemberek elsősorban a szemeket akarják elbűvölni. Akinék pénze van, annak itt vigyáznia kell, hogy kellő időben leteperhesse a benne felgáskodó vásárlási rohamot. Az ilyen körülmények közt jelentkező új igények könnyen adunk polgárjogot. Dús erszenyű, vagy zseblázzal küzködő férfiek, elsősorban hozzátok fordulok, vigyázzatok! Ha oldalbordátok egyre újabb és újabb jogcimen tör a zsebetek épségére, hogy abból minél több pénzt kisajtoljon, tudjátok meg, hogy önagsága valószínűleg túsokat öltöng egy-egy nagy üzletben, vagy áruházban. Hiába hajtogatja, hogy újból valami „életbevigő fontos” dologról van szó és azt ott pottom áron kaphatja. Jegyezzétek meg, hogy az a fehérrép, aki már néhányszor kortyintott a nagy igények ponarából, annak nehezen csillapítjátok le a szomját!

A Merchandise Mart tüzetes megtekintésére sajnos nem jutott sok idő. Orvosbarátom, akivel a hajón ismerkedtem meg, fűrgen rakosgatta hosszú lábait. Jómagam legszívesebben ácsorogni és önfeláldozóan ámulogni szeretek, de ő állandóan sürget. Végül pedig, hogy kitépjen a forgatagból, hirtelen karon ragadott és belődött egy lifthez. Szágoldunk felfelé, vagy 15—20 emeletet. A felvonó egy lökésére magamhoz térek. egyet lépünk és egy kiállítás bejáratánál találjuk magunkat. A modern hézépítés technikájának új világa, a lakásberendezés módszerei tárulnak fel előttünk. Jobb és bal felé egy-egy fűtőlámpa tekintetet vetünk meg-megállunk néhány érdekesebb résznel. Utána néhány emelettel ismét feljebb szaladunk. Egy rádióleadó állomáshoz érkezzünk. Anélkül, hogy sokat kérdezősködnénk, végigcsörtetünk néhány termen. Egy hosszú karzatnál állunk meg, amelynek zajfogó üvegszobái a stúdiókat tökéletesen elszigetelik a külvilágtól. Fesztelenül odakönyöklünk az ablaktámlához és figyeljük a leadást. A szomszéd terem hanglemelkedet készítőit elő. A miénkben javában folyik a közvetítés. Egyenruhás zenekart vezényel egy temperamentumos karmester olyan mozdulatokkal, mint egy világójnok, aki az óriápiástra készül. Mögötte két énekes nő foglal helyet. Az egyiknek a mozdulatában könnyed kecsesség, valami gyermekies báj nyilvánul meg. Mialatt énekel, mintha a színpadon szerepelne, karjait és felsőtestét pajkosan hintáztatja, miáltal mosolyt faszaszt a különben komoly muzsikusok arcán. Pacsirtahangját mi már csak közvetítve, a mellettünk elhelyezett rádióból hallgatjuk.

Ísmét beállunk a felvonóba és mialatt átsietünk az áruház termen, Dauser doktor, aki különben a nyugateurópai országokat és Amerikát is jól ismeri, felhívja figyelmemet a nagy áruházak antiszociális jellegére. A kiskereskedőnek legveszedelmesebb el-lenségei ezek. Mivel minden konkurenciát első-pörnek, kényük-kedvük szerint szabhatják meg, nem egy esetben diktálják az árakat. Tehát az üzletember és a közönség is ki van nekik szolgáltatva. Európában emiatt több országban törvényhozas útján igyekeznek őket megrendszabályozni, Amerikában azonban, a kapitalizmus igazi hazájában, ilyen törekvők egyelőre kiállításal szőlmalom harcra látszik

— A belek eldugulásánál, alhasi vérpangásnál, aranyeres bántalmaknál és a máj duzzadságánál, reggel és este is egy-egy felpohár természetes „Ferenc József” keserűvizet kitűnő hatással ihatunk. Kérdezze meg orvosát.

Angel és Gustavo Heny egy venezuelai kapitány, Felix Cardona kísérletében. 1931-ben már kísérletet is tettek elérésére.

Repülőgépen érkeztek a fensík lábánál fekvő Urullen nevű indián faluba, hogy innen startoljanak a fensík átrepülésére. Gépük azonban megsérült, így aztán eredmény nélkül tértek vissza.

Phelps expedícióját most az Unio és Venezuela kormánya közösen finanszírozta és azon — rajta kívül — résztvett négy északamerikai természet-kutató, valamint Cardona kapitány, aki az első expedíciót is kalauzolta.

Phelps expedíciója tökéletesen sikerült: hat hónapot töltöttek az Auyentepuin. Sikerrel sok eddig teljesen ismeretlen állat- és növényfajta akadt ezen a fejlődéstől elmaradt világrészen, amelynek létezését Conan Doyle oly csodálatos merészséggel álmodta meg.

VICTORIA-BÁR a 2 órai éjjeli záróra miatt nagy műsorát már 10 órakor kezdi

„A SZINDARAB NAPOLEON ÉLETÉRŐL

(Az írókat és színpadi szerzőket száz év óta változatlanul érdekli és kisérti Napoleon életének témája. A prózái emlékezések, kortársi eljegyzések, történelmi tanulmányok, versek és époszok a Császárról könyvtárakat tölthetnének meg. Most Amerikában jelent meg könyv alakban egy ottani író: J. Sheriff új Napoleon-dramája, amelynek az olvasók között nagy sikere van. Ebből a szindaraból közlünk három jelenetet.)

„HAT HÓNAP MŰLVA...”

Longwoodban, 1815 december 9-án. A szentilonai wood-ház közel egy hónapja visszhangzik a szemberek munkájától. Napoleon új szállását a kopár fensíkon. Fülledt, trópusi délután, a longwoodi hosszan elnyúló ház alacsony ebédlőben már alkonyodó ködös homály borítja a munkások alakját. Két angol tengerész egy bádoggátát a szobán. Az ács és egy másik matróz a pönnel bajódnak az ablakpárkányon.)

AZ ÁCS (gúnyosan a kádra mutat): Ezt ugyan szobában is megtölthetik majd, ha megindul az ács. Az a kis zápor a multkor elég volt ahhoz, ismét roszadni kezdjen a padló. (Lassan rajtatja a szerszámaikat.) Hol vannak a franciák? A MATRÓZ: A hátsó szárnyon. Mindegyik a több szobát akarja megkaparintani. Nem tudják hogy milyen rövid ideig tart csak, amit összebájtunk.

(Cipriani, a korzikai maitre d'hotel, gyors lépéssel bejön és kárpapancsolja a munkásokat. Az ajtó, mely lakosztályát az ebédlőteremmel összekapcsolja, megjelenik Napoleon. Oldalán Cockburn admiráléshoz közeledik, szürkés, rideg ember. Mők Gourgaud és Montholon tábornokok.)

NAPOLEON: Köszönöm, admirális. Úgy látom, ment jól elrendezett. (Rövid bólintással.) Értélem gondoskodását.

AZ ADMIRÁLIS: Köszönöm. uram. Ha szükség lenne rám, mindig szolgálatára vagyok. Messrs...

(A franciák hívós udvariassággal összeütik sarktyúkjukat. Cockburn admirális magára hagyja a társaságot.)

MONTHOLON: Nem bírom elképzelni, hogyan lehet Felsőreged abban a kicsiny, medves szobában... NAPOLEON: Ne izguljon, Montholon. Ez nem ten a Tuileriák, de megleszünk itt is.

„A Tuileriákban egy ilyen jelenet arcomba kergette volna a vért...”

(1816 nyarán. Sir Hudson Lowe, a kormányzó, április közepe óta Szent Iona szigetén van. Napoleon a kormányzót „hóhérnak” nevezi. Hudson Lowe az elmúlt hónapokban mindent megített, hogy Császár életét megkeserítse. A felügyelet egyre rosszabb hálóját fonta köréje. Kéme ellenőrzik a Császár minden szavát, leveleit sorban felbontják, pzzási szabadságát egyre jobban korlátozzák. A kereskedőknek árúikkait többé nem szabad kizárólag eladni a franciáknak.)

Kora délután a longwoodi ház kertjében. Gyerevél mézfaján, pár szarad, szomorú bokor. Napoleon házi öltözékben, széles szemkalkalapon a kertben áll, azon tűnődve, hogy mit lehetne ebben a sziklás sivatagban elültetni. Sir Hudson Lowe, a kormányzó, zajtalan léptekkel jön a veranda felől. Vékonny, középtermetű ember, rozsdás-öszes hajjal. Széplő. Szemei szürkék, ravasz hunyorítással. Gyors, élénk mozgású.)

SIR HUDSON LOWE: Tábornok, engedje meg, hogy üdvözöljem és egészségre iránt érdeklődjem. NAPOLEON (rejtett haraggal, kelletlenül): Mit keres itt, és hogyan kerül ide. bejelentés nélkül?

SIR HUDSON LOWE: Téved, tábornok. Szabályszerűen jelentkeztem a szárnysegédnél, aki ideküldött. Látogatásom udvariasság akart lenni, de nem sértés. De ön mindenen sérelmet keres.

NAPOLEON: Semmit nem kívánok Öntől, Sir, csak azt, hogy hagyjon nekem békét. Mikor értesültem arról, hogy Ön váltja fel az admirálást, sok szeretettel kívántam magamnak. Csalódtam. Ön magszerenest kívántam magamnak. Csalódtam. Ön maga bevalotta, hogy szigorúbb randszabályokat alkalmaz ellenem, mint elődje. Ön celtalanul és katonához méltatlanul kínoz. Ha meg akar élni, legyen bátor és hajtsa végre ezt az elhatározását. Kormányától mindent elvárhatok. Elkészültem! Itt vagyok!

BERTRAND tábornok a kert felől jön. Az admirálást és hadsegédét kísérte lovaihoz. A tábornok kezében nagy tekeres, amit lassan hontogat. Az admirális arra kéri, mutasson be Felsőregednek egy elkészítendő új ház terveit. Szeretné tudni Felsőreged véleményét a tervekről. Az admirális úgy gondolja...

NAPOLEON (hirtelen szembefordul Bertrand tábornokkal. A csodálkozás és a méltatlankodás között lebegő kifejezéssel): Egy új ház terveit? Ne tegye magát neveltségessé, Bertrand tábornok. Az angoloknak legalább hat hónapra telnek, míg egy új házat építhetnek nekem. Addig már mindannyian visszatérünk Európába.

BERTRAND: Mi legyen akkor a tervekkel, Felsőreg?

NAPOLEON: Küldje vissza őket. (Az ablakhoz megy.) Az útkör nem felelde soha el, hogy Anglia két hónapig egy kicsiny szobában tartott engem, ahol még csak nem is fűrdőhitem. (Hirtelen): Kik azok az emberek a kerítésnél?

MONTHOLON: Az örök. Felsőreg. Az admirális úgy rendelkezett, hogy az alkory beálltával negyven lépésvire öröknek kell körülvenniük a házat.

NAPOLEON (egy pillanatra dermedten áll, aztán nevetni kezd): Úgy érzem, mintha délszigeti vadakat néznék, akik körüláncolják a foglyot, mielőtt felfalják. Mindegy. Az örököt éppen úgy meg fogjuk vásárolni, mint O'Mearát.

BERTRAND: Hírt kaptam, Felsőreg, hogy az új kormányzó, Sir Hudson Lowe, elindult Angliából.

NAPOLEON: Reméljük, hogy az új kormányzó gyorsan ide érkezik. Ő legalább katona lesz, mert az admirális csak tátótszájú cápa. (Bertrandhoz). Mit tart még a kezében?

BERTRAND: Egy meghívó, Felsőreg, ebédre az admiráláshoz, holnap.

NAPOLEON (gyors mozdulattal kivesszi Bertrand kezéből a kártyát. A homályos szobában lassan betűzi): ... Cockburn admirális igen örövendene, ha Bonaparte tábornokot... hm... Bonaparte „tábornokot”...

(Kint hirtelen lebukik a trópusi éj) NAPOLEON sokáig kibámul az ablakon, aztán visszaadja Bertrandnak a meghívót). Küldje ezt a kártyát Bonaparte tábornoknak. Utóljára abban az időben hallottam felőle, amikor a piramisok tövében csafázott.

(Mind hallgatnak. A császár lassan elfordul az ablaktól. Aztán Cipriani udvarmesterhez):

— Nos, kész a fűrdőm?...

SIR HUDSON LOWE (hidegen): Tábornok, ismét téved. Előddöm, Cockburn admirális, távozása előtt ezt mondta nekem: Napoleon egy elképzelt Franciaországot teremtett magának, aztán egy elképzelt Spanyolországot, vigyázzon, mert most egy elképzelt Szent Ilonát akar teremteni. Igaza volt. Különbösen is, látogatásomnak nem az a célja, hogy általános dolgokról vitatkozzam Önnel. Sokkal gyakorlatibb kérdéssről van szó. Átvizsgáltam költségvetését, tábornok úr, s arra a meggyőződésre jutottam, hogy háztartása, amelyre Ön udvartartásnak nevez, aranytalanul drága. Kötésgeit, a háztartás kiadásait minden téren erősen csökkentenie kell.

NAPOLEON (dühkitöréssel): Hogyan merészel ilyen lappalákról velem beszélni?! Börtönőr! Soha nem parancsolt másoknak, mint banditáknak és szökevényeknek. Minden valamirevaló tábornoknak revent, aki csatában kitüntette magát, ismerem. Magáról csak annyit tudok, hogy rablók kapitánya és Blücher írnoka volt... Ne küldjön nekem semmit sem enni. Együtt érkezem majd az 53. gyalogezred hátor tisztjeivel, akik egy öreg katonával szívesen megosztják eledelüket. Az étellel Ön rendelkezhet, de nem a kellemmel. Az olyan szabad még ezen a sziklán is, mint akkor volt, amikor Európa akaratomat és parancsaimat tette... Ön mérget adna nekem, tudom, de még ehhez sincsen bátorsága.

SIR HUDSON LOWE: Tábornok, elfelejti, hogy csakis télem függ helyzetének javulása. Viselkedéséhez mérten fogok Önnel banni, mert foglalomnak tekintem és ehhez jogom van. Ha továbbra is megutóbbalja, hogy ily lenzően bánjon velem, úgy ésszhez fogom téríteni...

NAPOLEON: Nem vagyok az Ön foglya, sem Angliáé. Önkéntes elhatározásból adtam meg magam Angliának, mert bíztam a személyi szabadság szent-ségében és a törvények tiszteletében ez országban.

Csalódtam, de az Önök kormányán rajta marad a szégyenbélyeg. En lovagiasan küzdöttem Britannia ellen, de az angol kormány nem látta, hogy mindig a békét akartam. Győzelmeim alkalmával mindig újra felajánlottam a békét. Rengeteg szerencsétlenséget idéztünk elő! És mennyi jót cselekedhettünk volna... Metternichről majd egyszer lehull a politikai álarc. Ő hiúsította meg a békét. Méltatlan az angol kormányhoz, hogy ilyen börtönörökkel ves körül, mint Ön, aki mindente képes lenne.

SIR HUDSON LOWE: Nem kívánom tovább hallgatni kifakadásait, tábornok. Önt a tények győzték le és nem Metternich diplomáciája. Túl sokáig vette igénybe előbb Európa és végül Franciaország türelmét. Most ne csodálkozzék azon, ha a hűségese küzdelem, amely Anglia és Ön között életre-halálra szót, az angol gentlemant is ridegebbé tette. Mi jogon hivatkozik éppen Ön a törvényekre és a szabadságra? Rendeleteimnek szigorúságát az Ön egyéniségéhez kell mérnem, tábornok úr. Nem felejtetem el, hogy tizenöt éven keresztül a francia kormány Ön volt és mit jelentett ez Britannia számára... Nem fogom Önt soha, tábornok, koronás királyhoz méltóan kezelni. A háztartásra vonatkozó rendelkezéseimet írásban közlöm.

(A kormányzó elsiel. Montholon közeledik a veranda felől a Császárhoz.)

NAPOLEON (kűszködve a szavakkal): A Tuileriákban egy ilyen jelenet az arcomba kergette volna a vért... (vad dühel): Parancs kíséretem minden tagjához: amíg élek, soha többé Hudson Lowe szemem elé ne kerüljön. Csak a holttestemem át, csak a holttestemem át...

(Az elősiető kíséret tagjai némán veszik körül a Császárt.)

A VÉGRENDELET.

1821 májusa. Napoleon felszobája. A Császár erősen lesoványodva, ágyán fekszik. A félig nyitott ablakon keresztül ölmös, nehéz felhők látszanak, a mint szinte ráfeksznek a longwoodi házra. A Császár mellett legműködőbb komornyikja, Marchand.)

NAPOLEON: Josephinéről álmodtam. Szerettem volna öt megegyeszer látni... (Hirtelen felékelül). Igaz az, amit abbék, Vignali mondott, hogy üstökösöt látott Szent Iona felett?... Amikor Ceasar meghalt, Rómában is üstökösöt láttak.

MARCHAND: Nem, felség, erről nem hallottam semmit.

NAPOLEON (fanyarul): Mindegy. Üstökös nélkül is meg lehet halni... Hivjad Montholont.

(Marchand lábujjhegyen kimegy. Egy perccel később, alig figyelmzett felindulással belép Montholon tábornok.)

NAPOLEON: Üljön le, tábornokom. A rövid időt, ami még hátra van, fel akarom használni arra, hogy kibővítem végrendeletemet.

MONTHOLON: Igen, felség.

NAPOLEON: Tízezer frankot hagyományozok Cantillon őrmesternek, aki merényletet akart elkövetni Wellington lord ellen. Cantillonnak legalább annyi joga volt ahhoz, hogy megpróbálja megölni ezt az oligarchát, mint amennyi joga volt Wellingtonnak ahhoz, hogy ideküljön engem elpusztítani Szent Iona szikláira. Ha Wellingtont ez az ember akkor megölte volna, az indok, ami tettét mentené, ugyanaz lenne: Franciaország érdeke.

(Montholon ír.)

NAPOLEON: Most még egyszer a fiamhoz akarok szólni. A végrendelet 32. szakaszához ez a betoldás jön... (lassan tagolja)... „Fiam ne akarja megbosszulni halálomat, de használja fel annak tanúságait. Egyetlen erőfeszítése legyen, hogy békében uralkodjék. Az, hogy valaki megpróbálja az én munkámat újratekdeni, annak feltételezését jelentené, hogy én nem tettem semmit. En kénytelen voltam Európát fegyverrel kihívni és rendezni, aki utánam jön, próbálja meggyőzni, de nem legyőzni. Fiam vesessen meg minden pártot, de vegye mindig tekintetbe a tömegeket”. Leírta ezt Montholon? „Fiamnak helyzete nem lesz mentes igen nagy nehézségektől. Próbálja meg a többiek hozzájárulásával véghezvinni azt, amit nekem kényszerítő körülmények folytan a fegyverek erejével kellett keresnem. Ha utódom Angliával békén akar élni, akkor mindig tisztelje ennek a birodalomnak a kereskedelmi érdekeit. Kívánságom az, hogy fiam gondosan tanulmányozza a történelmet és sokat gondolkozzék fölőtte, mert csak ebből meríthet igazi filozófiát.”

(Csönd. Montholon gyorsan ír.)

NAPOLEON: Készen van?

MONTHOLON: Igen, felség.

NAPOLEON: Melyik szakasz következik?

MONTHOLON (remegő hanggal): „Kívánságom az, hogy földi maradványaim a Szajna partján nyugodjanak, francia népem között, akiket annyira szerettem”.

NAPOLEON: Mára elég ennyi. A többi majd

hónap. Halálom után az óltárt az ágyam mellett állították fel, az abbe mondjon misét.

MONTHOLON: Sire... ne beszéljünk erről.

NAPOLEON: Oly sok nevezetesebb dolgot mondtak rólam, Montholon, hogy mindig mulattam rajtuk csak ha igazság volt benne, akkor háborodtam fel. Azt mondják, a hatalmat mértéktelenül szerettem, pedig csak úgy szerettem, ahogy egy hegedűs a hangszerét... A melódiáért, melyeket játszottam ezen a hangszeren... A csatákat is ezért szerettem. Nem a csata volt a fontos, hanem az izgalom. Amikor nyugodtnak látszottam, reszkettem belül, mint egy szerelmes leány. A háború is egyszerű tudomány, mint minden szép művészet... Amit sohasem tud-

tam nélkülözni, ez az izgalom volt, a belső remegés... Mindent őszszetve, kicsoda ballada volt az életem.

(Marchand, a komornyik csendesen bajon a szobába. Napoleon egy könyvet vesz fel az asztalkáról, ami ágya mellett áll).

NAPOLEON: Madame Montholon küldte át ezt a könyvet. Szeretném, ha felolvassa belőle Marchand. De az előszót hagyja, az sohasem érdekes. Vagy csak olyankor, amikor már az egész könyvet ismerjük.

MARCHAND (elhelyezkedik az ágy lábánál és egy pillanatig ujjai közti forgatja a könyvet, aztán olvasni kezd): „Hannibal háborúi örökké emlékeztet rög be is fedte már a múlt... (A Császár félálomban hallgat.)

Japán-Kína-Mandzsukuo hármasság

Az új keleti rendet építik a sárga hadvezérek és a budhista bölcsek

Az egész világsajtó bőven foglalkozott Abe japán miniszterelnök legutóbbi beszédével, amelyet a tartományi kormányzók értekezletén tartott. Abe miniszterelnök beszédében hangsúlyozta, hogy Japán fő célja a kínai viszály befejezése és az új Kelet-Ázsia felépítése. Hangsúlyozta egyúttal azt is, hogy

a japán csapatok újabb katonai sikerei és az alakulóban lévő új kínai központi kormány feljogosítanak arra a reményre, hogy Japán elérí végső célját.

Tudvalevő, hogy Japán minden erejét ennek a célnak szolgálatába állította és az eddig elért eredmények alapján máris megállapíthatjuk, hogy az új keletázsiai rend kialakulóban van. Tekintettel azonban arra, hogy Kelet-Ázsia ujjärendezésének megszervehető következményei lehetnek, nemcsak az ázsiai földrész, hanem Európa és az egész világ politikai és gazdasági életére,

a világ közvéleménye egyre nagyobb figyelemmel foglalkozik ezzel a kérdéssel. és egyre nagyobb érdeklődéssel kutatja, vajjon milyen elvek alapján képzel el Japán az ujjärendezést.

KELET-ÁZSIA UJJÄRENDEZÉSE.

A keletázsiai ujjärendezéssel kapcsolatban érdeklődésünkre rendkívül érdekes megállapításokat és megfigyeléseket közölt munkatársunkkal

Mezey István dr., a tokiói Senshu egyetem tiszteletbeli tanára,

aki az elmúlt esztendőben végigjárta a japán-kínai hadszínteret, beutazta nemcsak Kínát és Japánt, hanem Mandzsukuo és Mongóliát is és így alkalma volt négy keletázsiai politikusnak és államférfiúnak nézetét megismerni.

— A japán politikának jelszava, amelyben egyúttal a sok hónap óta folyó japán-kínai háború hadicélja is le van fektetve: Ázsia új rendje, — mondotta Mezey dr.

— Japán már a japán-kínai ellenségeskedés elején leszögezte, hogy

a háborút nem a kínai nép ellen, hanem a Csang-Kai-Sek rezsim és a Kuomintang ellen folytatja.

Azóta mindinkább nyilvánvaló lett, hogy Japán nem akarja Kínát a maga uralma alá hajtani, hanem egy olyan önálló Kínát akar, amelyet Japán iránt barátságos kormányzat vezet, amely nem nehezítene meg, hanem inkább elősegítené a hatalmas szigetországgal való kereskedelmet. Körülbelül úgy képzelik el ezt a tokiói hivatalos körök, hogy

Japán viszonya olyan lenne Kínához, mint az Északamerikai Egyesült Államoké a közép- és délamerikai köztársaságokhoz.

— Gazdasági szempontból Ázsia új rendje — folytatta Mezey dr. — szoros gazdasági együttműködést kíván elérni Japán, Mandzsukuo és Kína között és gazdasági és kulturális egységet óhajt megvalósítani a három ország bevonásával, olyképpen azonban, hogy egyik se zsákmányolhassa ki a másikat.

— Ez természetesen a veszélyeztetné Kelet-Ázsiában az európai és amerikai kulturális és gazdasági befolyást — vetették közbe.

MIT AKAR JAPAN?

— Ilyen formában nem felel meg a valóságnak ez a megállapítás, mert a gazdasági és kulturális együttműködés, mint az illetékes japán tényezők sokszor kijelentették,

nem akarja kizárni az európai és amerikai befolyást, csupán oly mértékben akarja vissza-

szorítani, hogy a három szövetséges keletázsiai hatalom egyenrangú félként léphessen fel az európai és amerikai hatalmakkal szemben.

— Mennyiben van indokolta a három keletázsiai népek kulturális és gazdasági együttműködése? — kockáztatjuk meg a kérdést.

— Kulturálisan — válaszolja Mezey dr. — indokolt a három nép együttműködése, a három népfaj közeli faji rokonsága, valamint a buddhista vallás és kultura által, amely mind a három népek egyik legfőbb jellemzője. Gazdaságilag viszont

Japán igen szegény természeti kincsekben, de technikai felkészültsége folytán külkereskedésmilleg is az ázsiai kontinens felé kell törekednie.

Ezzel szemben Kína ipara még igen kezdetleges, de igen gazdag természeti kincsekben. A japán elgondolás szerint az új rendben nem politikai prillivégiumok adnák a gazdasági politikának alapját, hanem a három nagy ázsiai nemzetnek egymásra való utaltsága.

Érdekes megfigyeléseket közölt dr. Mezey a már japán megszállás alatt lévő kínai tartományok közigazgatási vezetéséről.

Összeállították a légvédelmi tanfolyam pontos órarendjét az előadások nyelve szerint

A légvédelmi tanfolyamok gyakorlati előadásait — miként azt megírtuk — a tavaszra halasztották. Ehelyett a város fokozott mértékben folytatja az elméleti oktatás tartását. Október hátralévő részének minden hétfőjén, szerdáján és péntekjén délelőtt tiztől tizenkettőig a Capitol moziban román nyelvű előadásokat tartanak. Novembertől kezdődőleg román, magyar és német nyelvű előadások lesznek.

A Belváros

lakossága részére november 1-én, 2-án és 3-án délelőtt tiztől tizenkettőig román, november 4-én délelőtt tizenegyétől 1-ig német és november 6-án délelőtt 11-től 1-ig magyar nyelvű előadások lesznek a Capitol-moziban.

A Józsefvárosban

nov. 7-én, 9-én és 11-én d. e. 10-től 12-ig román, november 11-én délelőtt 11-től 1-ig német és november 13-án délelőtt 11-től 1-ig magyar nyelvű előadások lesznek a Capitol moziban.

Az Erzsébetváros

lakossága részére november 14-én, 15-én és 16-án délelőtt tiztől tizenkettőig román, november 17-én délelőtt tizenegyétől egyig német és 18-án délelőtt tizenegyétől egyig magyar nyelvű előadásokat tartanak a Capitolban.

A Mehala

lakossága részére november 20-án, 22-én és 23-án délelőtt tiztől tizenkettőig román, 24-én délelőtt tizenegyétől egyig német és 25-én délelőtt tizenegyétől egyig magyar előadások lesznek a Capitolban.

A Gyárváros

számára elméleti oktatást az Apollo-moziban tartják és pedig november 1-én, 2-án, 3-án, 4-én és 6-án délelőtt tiztől tizenkettőig románul, november 7-én és 9-én délelőtt tizenegyétől egyig

KINA ÖNKORMÁNYZATA.

— A tizenhét hónapos háború után ma Kinában minden nevezetesebb város, mint Fing Sanghai, Nanking és a három legnagyobb kikötőros, Hankau, Wohau és Kanton megszállás alatt van. Ezeket a területeken azonban

nem vezették be a japán közigazgatást, hanem addig is, míg az új központi kínai kormány megalakul, négy ideiglenes kínai kormány létebe tették le ezeknek a területeknek önkormányzatát.

Pekingben az északkínai kormány, Su-i-yuanok felsőmongóliai, Nankingban a középkínai és Cantonban a délkinai kormány székel. A négy ideiglenes kínai kormány állnak a az alsóbb közigazgatási funkciókat is ők végzik.

— Tudomásunk szerint a japánok által megszállott tartományok a gazdagabb kínai tartományok közé tartoznak.

— Mindenesetre az említett területek Kína leggazdagabb vidékei — feleli Mezey dr. — Csang-Kai-Sek és a Kuomintang ma már csak Kína szegényebb vidékei felett uralkodnak.

Kénytelenek voltak ugyanis mindinkább visszahúzódnak a Yunnan tartományba, amely Kinánál primitívebb s legkevésbé kulturális része.

— Keletázsianak ujjärendezésében sokan expanziós politikai törekvéseit látják, amit totalitásra emlékeztető politikai berendezésével gyaraznak. Mennyiben felel meg ez a valóság — tesszük fel a kérdést.

NEOTOTALIZMUS.

— Ázsia új rendjének politikai elgondolását válaszolja Mezey dr. — a buddhista filozófusok totalizmusnak nevezik. A keletázsiai filozófusok szerint

nem volna szabad megtörténnie, hogy az egyén, egyik közület, egyik ország és végső soron az egyik földrész érdekelletébe kerüljön a másikkal.

Minden dolog kölcsönös kapcsolatban van a másikkal, ezért minden embernek saját egyéni érdeke mellett a minimumra kell redukálnia és minden egyéni érdeket ki fogja élegíteni a másikkal harmonizálni.

— Ha ez a buddhista filozófia uralkodna — fejezi be érdekes fejtegetéseit Mezey dr. — akkor el lehet majd érni a világ általános mozgását az egyetemleges baráti megmozdulás érdekében. Japán ennek az elgondolásnak alapjait megállapítani Ázsia új rendjét, a pánázsiai zösséget.

A Palace kávéház részvénytársaság lett

A temesi királyi helytartóság cégbizottsága, amelyen végleges működési engedélyt kapott Kirsch Gyula János cipő-, ruha-, textil- és szőkekereskedelem Detta községben, Disler Mihály vegyeskereskedés és vendéglő nyitása Temesváron. Legfontosabb kérelem volt ezutal a temesvári Palace kávéháznak ügye, amely magánból részvénytársasággá való átalakítását kért. A kávéház tulajdonosa tudvalevőleg éveken át Mayer Zsigmond volt, aki hónapok előtt Cioab Dorinával társult és most a nagy kávéházi üzlet részvénytársaság jellegét vette fel. A cégbizottság megadta az engedélyt a Palace kávéház részvénytársaság működéséhez és a cégbejegyzés következőképpen történt: A részvénytársaság alapító tagjai Cioab Dorina, született Demeter és Mayer Zsigmond; a vállalat igazgató tanácsának tagjai Cioab Dorina, Cioab Silviu, Mayer Zsigmond és Friedmann Márton (Bucuresti). A felügyelőbizottság tagjai lettek Marginea Letitia, Dogariu Virgil dr. és Buibas Alexandru. Hites könyvszakértő. Az üzlet vezetőjének Albulescu Lázárt jelölték be. A részvénytársaság alaptőkéje két millió leit tesz ki.

KÖZGAZDASÁG

Szabad az ingatlanforgalom

Az új rendelet részletes magyarázata

A Monitorul Oficial 1939. október 18-iki 2. számában megjelent a határozónában lakó ingatlanok egyének ellenőrzésére vonatkozó rendeletéről már beszámoltunk. Ezen rendelet különösen azon része érdekli a közönséget, amely

határozónában lévő ingatlanok forgalmát szabályozza

amely lényegesen módosítja a katonai zónák megszüntetésére vonatkozó 1938. december 16-iki törvény rendelkezéseit. Ezen törvény ugyanis három övezetet (zónát) állapít meg és pedig:

a) az erődítmények, b) a katonai érdekű és a határozózat. A törvény az ingatlanok forgalmát ezen három övezetben igen szigorú korlátozásokhoz kötötte (elismerés a nemzetvédelem és a tengerészeti és légvédelmi minisztériumok által, elővételi jog biztosítása az állam részére, adás-vételi szerződés előzetes jóváhagyása a vezérkar véleményezése, a jóváhagyásról, vagy annak megtagadásáról bizonyítvány kiállítása, stb.), amelyek következtében a határvidéken teljesen megbénult az ingatlanok forgalma.

Most megjelent rendelet évilveg felszabadította a határozónában, tehát a legenyhébb övezetben lakások és üzleti célt szolgáló városi vagy falusi ingatlanok adás-vételét és ezt csak ahhoz a körtől kötötte, hogy a vevő olyan személy legyen, aki már 1938. december 16-ika előtt a határozónában lakott és rendelkezik a rendelet által előírt katonai tartózkodási engedéllyel. A rendelet ugyanis előírja, hogy a határozónában lakó egyének kötelesek a katonai hatóságoktól tartózkodási engedélyt beszerezni, amely váro-

sokban a személyazonosság igazolványok katonai lebélyegzésével történik.

A rendelet 13. szakasza szerint azonban a fenti korlátozás a határozózatban levő városoknak csak azon ingatlanaira vonatkozik, amelyek a törvény 17. és 21. szakaszaiban foglalt perimetrumban (veszélyességi körzet) fekszenek. A törvény ezen szakaszai ugyanis bizonyos óvintézkedéseket tartalmaznak a hadiszergyárak, robbanóanyag raktárak, hadikikötők, stb. körüli elfekvő területekre nézve, amely területek 100—500 méternyi szélességben veszik körül a törvény különleges meghatározásai szerint a veszélyes pontot.

A törvény 11. és 13. szakaszainak egybevetésével

kétségtelenül megállapítható, hogy Temesvárotnak, amely a határozózatban (zona de granita) fekszik, csak perimetrumban (veszélyességi övezet) fekvő ingatlanok adás-vételére van ahhoz az igazoláshoz kötelem, hogy a vevő 1938. december 16-á előtt a városban lakott legyen és rendelkezik a katonai lakhatási jogosítvánnyal, míg minden egyéb a városban levő ingatlan adás-vételéhez meg ez a feltétel igazolása sem szükséges, hanem az ilyen ingatlanok teljesen szabadon ruházhatók át.

A rendelet szerint a községi primárok, az illetékes törvényszékek, valamint a telekkönyvi hatóságok meg fogják kapni azokat a térképeket, amelyek a perimetrum felvételét tartalmazzák. A helyi telekkönyvi hatóság ezt a térképet még nem kapta meg, de az pár napon belül meg fog érkezni.

Bevezetik a kartellbelépési kötelezettséget

A kartellenkülvilii üzemek az árucikk megdrágulását idézik elő

Több ízben írtunk róla, hogy a kartellfőnyit módosítani fogják és ehhez a legfelsőbb gazdasági bizottság partoló véleményét adott. A tárgyalások során elhatározták, hogy bevezetik a kötelező kartellbelépést, minden olyan esetben, amikor a szakmai termelés 10 százalékát képviselő vállalatok kartellált létesítenek. Az eddigi rendszer, amikor egyes vállalatok a kartellen kívül maradhattak, károsnak bizonyult. Tapasztalat szerint

a kartellenkülvilii cégek nem idézik elő az olcsóbbítást, sőt ellenkezőleg, mert rendszerint odahatnak, hogy különböző

kellemetlenkedések után magukat felvásároltassák, üzemek kívül helyeztessék, ami a kartellnek nagy költségbe kerül. A kartellek viszont

a többletkiadást a közönségre hárítják át

és a kartell által gyártott cikkek drágulnak. Nem erkölcsi az a megoldás sem, amikor a kartellenkülvilii üzem pénzt kap, hogy ne dolgozzék. Ezzel az ipari termelés hasznából improduktív elem részesül és a termelés egyik potenciálisa kívül marad a termelő munkából. Ez az elgondolás vezetett a kötelező kartellbelépés rendszeresítéséhez.

— A földművelésügyi minisztérium jelentése. A földművelésügyi minisztérium hivatalos jelentése szerint a kukoricatörés, a burgonya és a cukorrépaásás előrehaladott stádiumban van, egyes vidékeken már be is fejezték. Az őszi vetési tevékenység is folyamatban van. Bukovinában és Észak-Moldovában az eszések hátráltatják a mezőgazdasági munkálatokat.

— Növelik a Franciaországba irányuló exportot. A Franciaországba irányuló román export — nem számítva a petróleumkivitel — az év első felében jelentékeny csökkenést mutatott. Ebben a félévben mindössze 109 ezer tonna áru került kivitelre 65.436.000 francia frank értékben, ami 1938 első felével szemben 38 ezer tonna áru és 35 millió frank csökkenést jelent. A jövőben az 1939 áprilisban kötött francia-román petróleumegyezményt aktívabban alkalmazzák és attól az export felélénkülését várják.

— Nagy kereslet román fűrészáru iránt Törökország részéről. Törökországban úgy a magánosok, mint az állam erősen keresik a fűrészáru. Eddig a lengyel termelők voltak a román fűrésztulajdonosok legnagyobb versenytársai, de azok a háború miatt egyelőre kikapcsolták a versenytől. Ezen okon kívül mások is lódtak a versenytől. Ezen okon kívül mások is közbenjártnak, hogy a román fűrészáru iránt nagy az érdeklődés. A különböző balkáni államokból visszatelepített törökök számára nagy építkezések folynak, továbbá embalganyagban ládadeszkában is nagy a szükséglet.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet közleménye

Az igáslovakról

(Folytatás.)

Nem túl nehéz terhet lassu menetben napi 10 óra hosszat is győznek huzni a lovak, ha a kellő déli pihenőről és néhány rövidebb időközti megszakításról gondoskodunk. A gyakoribb túleröltetések a munkaképesség lecsökkenését okozzák a szív, tüdő vagy más szervek megbetegedése következtében (kehesség.) A szapora lélegzés, az oldalak nyugtalan lélegző mozgása, az orrlukak élénk játéka a kifáradás legészrevehetőbb jelei. Ha ezeket észre vesszük, adjunk egy-egy kis pihenőt, ha nem akarjuk, hogy lovaink idő előtt tönkremenjenek.

Gondoskodjunk arról, hogy a lovak az éjjeli és nappali pihenő idején háborgatás nélkül, csendben, jó levegőben, száraz, elegendő mennyiségű almon nyugodjanak. Igaz, hogy vannak lovak, amelyek sohasem fekszenek le. Ez a jelenség rendszerint lélegzési nehézségek következménye, amik fekvő állapotban fokozódnak. Bár a ló izom- és inrendszere olyan, hogy az állás nem erőlteti meg túlságosan, mégis, különösen nagy megerőltetések után jó, ha a lefekvésre szoktatjuk, ha másképp nem, hát le kell döntéssel. Ilyen megerőltetések után jót tesz a lábak izomzatának bedörzsölése pálinkával, ami époló jó, mint az erre a célra készített gyári szerek.

A hosszas pihenés is káros hatással lehet a lovakra. Itt-ott egy-egy pihenőnap nem árt, csak a hosszabb téltéség. Ezt a túl bőséges etetés még ártalmasabb teszi. Mindenféle betegségek lehetnek a következmények. A tagok megmerevednek. Részleges izadáás, reszketés, testhőemelkedés jelentkezik az első ujjban használatbavételkor. Bónusok is következhetnek be, később vérvizeles. Nem ritkaság az ilyen okból történő elhullások sem. Ezen, a lovaknak a pihenő időszakban való rendszeres jártatásával, a takarmányadagok megszorításával és az istálló gyakori szellőztetésével segíthetünk. Istálló-építéskor gondoskodjunk a kellő bőséggel méretezett szellőztető nyílásokról. Ez a többi állatok istállójánál is fontos.

A lovakat naponta legalább egyszer és pedig reggel, alaposan meg kell tisztogatni. Olyankor is, ha munkából szabadon kerülnek vissza az istállóba. Ezt jobb a szabadban végezni, mint az istállóban, amelynek levegőjét a lópor rontja és köhögésre ingerel. De ha ez a hideg téli idő, eső vagy szél miatt nem lehetséges, akkor se etetés alatt tisztogassuk a lovakat. Különösen ne az abrak etetése alatt, mert ezzel idegesítjük őket.

A tisztogatást puha, száraz, széna, vagy számacsutakkal kezdjük és ezután vegyük csak használatba a keféket és vakarót. A vakarót csak a kefé tisztítására használjuk, legfeljebb gorbóbb alakú igáslovakat tisztogathatunk ezzel az eszközzel közvetlenül is, de ezeknek sem a lábait és a fejét, hanem csak húsozás részeit, ahol nem kell attól félnünk, hogy megsértjük a bőrt. A kefélet szőrmében, vagy attól egy kissé eltérően, de semmi esetre sem szőr ellenében vezetjük. Igen fontos, hogy a lábak tisztogatását ne hanyagoljuk el.

A száraz tisztogatás rendszerint elegendő. Csak ha a piszok túlságosan vastagon áll, akkor kell a szappanos vízhez, keféhez folyamodni. A szürke lovakat még így sem tisztíthatjuk meg tökéletesen. Ezt csak úgy érhetjük el, ha faszénporból vízzel pépet csinálunk és ezzel kenjük be a piszkos részeket. Megszáradás után a szénporral együtt a piszkot is lekeféljük.

Nedves időben a ló lábára és hasára rakódott sarat, piszkot nem szabad megszáradni hagyni, hanem még nedves állapotban kell a tajték-késsel és csutakolással letisztítani.

Azok a gazdák, akik mostanában kapják vissza lovaikat, különösen kell, hogy ügyeljenek a lóápolásra, használatról és takarmányozásról mondotakra, mert a megkésztet gazdasági munkák gyorsított ütemben való folytatása az igáslovak épségére igen káros hatással lehet.

Ha a ló lesoványodott állapotban kerül vissza, akkor az első teendő az legyen, hogy fehérjében gazdag szalás és abraktakarmánnyal (fiatalon kaszált lucerna és hereszéna, olajpogácsa, az abrak közé kevert korpá, malombükköny, stb.) megfogható izomzatát (húsát) kipótoljuk. És csak, amikor már jó kondícióba hoztuk, akkor kívánjuk meg tőle a régi munkateherjét. Mert máskülönben az így még talán régi használhatóságára helyreállítható lovat egész életére nyomorékká tehetjük.

Szükség törvényt bont: inkább maradjon egy-két hold földünk szántatlan, inkább legyen valamivel kevesebb az őszi vetésünk, mintsem, hogy azt a nagy értéket, amit a gazdáknak lovak jelentenek, veszendőbe menni engedjük.

Nyerességgel dolgozik a temesvári villanyüzem

Most készült el a jelentés a városi villanyüzem júniusi működéséről. Előállítottak összesen 2.035.154 kilowatt villanyáramot, amelyből a háztartásokban 157.801, közvilágításra 52.937, a villamos vasút üzemben tartására 188.632, motorok hajtására 783.382 és kávéházak, vendéglők és nyilvános helyiségek világítására 374.934 kilowattot használtak fel. A villamos áram előállítására 1.498.899 kiló kőszén és 17.663 kiló fát vettek igénybe. A villanyüzem júniusi bevétele 6.113.258 lei volt, amelyben benne van a háztartások által fizetett 1.733.844 lei is. A kiadás 3.041.208 lei volt és így a tiszta bevétel 3.072.052 lei. A villamos vasút júniusban összesen 1.204.183 utast szállított, akik az egyes jegyekért és a bérletekért 4.749.642 leit fizettek. A villamos vasút kiadása ezzel szemben júniusban 3.069.691 lei volt. A villamos kocsik ugyanebben a hónapban 265.947 kilométert futottak be. A villanyüzem hatáskörébe tartozó gázgyár júniusi bevétele 278.512 és kiadása 1.07 ezer 848 lei volt.

— Emelték a fűrészáru exportárát. A fűrészáru exportőrök szövetsége körlevelet intézett tagjaihoz, amelyben közli, hogy az exportárakat — a külföldi áremelkedéseknek megfelelően — felemelték. A körlevél tartalmazza az új exportárakat is.

— Nem engedik emelni a tüzifaárát. A nemzetgazdasági minisztérium értekezletre hívta egybe a nagyobb fatermelő vállalatok vezetőit és megbeszélte velük az ország és különösen a főváros tüzifaellátásának fogas kérdését. Ujabb jelentések szerint a vasuti vezérigazgatóság minden lehető elkövet, hogy a küszöbön álló téli időnyre való tekintettel a tüzifaállítmányok számára kellő számú teherkocsit bocsásson rendelkezésre. A főváros felé irányuló tüzifaállítmányok céljaira soron kívül utalnak ki vagonokat. Hivatalos részről komoly felhívást intéztek a fatermelő vállalatokhoz, hogy a kormányzat nem engedélyezi a tüzifa árának további drágítását.

— A bab és a zab kiviteli tilalma. A nemzetgazdasági miniszter október 18-án betiltotta a bab és az zab kivitelét, mivel a készletek nem elegendők a belső szükséglet ellátására. A gabonaelexportőrök szindikátusának kérelmezik a minisztériumtól, hogy engedje meg a már eladott készletek leszállítását, nehogy az eladók kényes helyzetbe kerüljenek külföldi vásárlók előtt. A pénzügyminisztérium 312880 számú rendelettel annyi intézkedést tett eddig, hogy azon árak amelyek október 18-ig a vámnál deklarálva lettek, még kiszállíthatók a törvényes illetékek fizetése mellett.

— Tizenkét év után eldőlt a per egy kortesautó benzinje körül. A Freund Testvérek szatmári petróleumfinomító gyár pert indított Szatmármegye, valamint Chis Nicolae dr. vármegyei főtitkár ellen 10.220 lei iránt. A felperes cég keresetében elmondja, hogy az 1927 júliusában tartott választások idején Chis Nicolae dr., aki akkor erdélyi főszolgabíró volt, a fenti értékben benzint és olajat vásárolt nála a megye számlájára a kortesautók részére. Mikor azonban fizetni kellett volna, senki sem akart tudni a számla kiegyenlítéséről. A járásbírósg a bizonyítási eljárás lefolytatása után megállapította, hogy a vármegye közvetlenül semmit sem vásárolt a Freund-cégtől és így közöttük nincs jogviszony, a vármegyével szemben tehát elutasította a keresetet, Chis Nicolae dr.-t ellenben kötelezte a 10.220 lei, annak kamatai és a perköltség megfizetésére. Az ítéletet a szatmári törvényszék is helybenhagyta. A nagyváradi ítélőtábla ma tárgyalta Chis Nicolae dr. jogorvoslatát, amelyet elutasított és helybenhagyta az alsóbíróságok ítéletét.

— MIKOR JÖK A RÉGI TIPUSU KONTINGENS-KÉRELMEK? Hiteles helyről közlik, hogy a IV. évnegyedre szóló régi típusú kontingenskérvények érvényesek, ha azok szeptember 25-ig iktatva lettek. Ennélfogva nem kell új formájú kérvényt beadniuk azoknak, akik a régi mintájú kérvényt a fenti határig beadták.

— Svájcban is lesz élelmiszerjegy. Svájcban november 1-től kezdődőleg bevezetik az élelmiszerjegyeket. Egyelőre négy kategóriára vezették be az élelmiszerkorlátozást, így a rizsre, tézstaneműre, zabra és hüvelyesekre, valamint a lisztre és cukorra. Ezek a korlátozások nem nagyobbak, mint az elmúlt világháborúban voltak, de mindenesetre erős korlátozást jelentik a magasnévű svájci életstandardnak. A fogyasztást ezekben az élelmiszerekben mintegy 50 százalékkal csökkentették.

(=) Továbbra is élénk a kereslet a bányai gabonapiacra s különösen a lucerna és a hüvelyesek iránt mutatkozik érdeklődés. Az üzleti forgalom is javul. A piaci árak a következők: búza 75 kilós 430, ótengeri 400, újtengeri morzsolt 290—300, korpa 320, új zab 380—400, muharmag 400, lökmg régi árú 950, káposztarepce 900, lencse 800, új takarmányárpa 350, tavaszi árpa 450 lei százkilónként. Lóheremag 28 lei és lucernamag 40 lei kilónként.

DÉLI HÍRLAP

Bucurestiben
minden újságkioszkban
kapható
Kérje a DÉLI HÍRLAPOT

SPORTSEMÉNYEK

Izgalmas játék után döntetlenül végződött a szombati román-magyar mérkőzés

Szombaton délután az ANEF stadionban Kika Popovics jugoszláv futballbíró játékvezetése mellett került sor a román és magyar B. csapatok mérkőzésére. A játék igen jó sportot nyújtott és mindkét csapat kitűnő teljesítménnyel vonta magára a figyelmet. A magyar válogatottban Csikós szenzációsan védett, a háttvédek közül Felföldi a jobbik. A fedezetsor legjobb embere Tóth, a csatársorban Nemes jeleskedett. A román P. csapatban, amely kissé idegenül játszott az új WM formációt, a közvetlen védelem legjobb tagja Justin kapus volt. A háttvédek közül Lengher emelkedett ki, míg a fedezetsorban Demetrovici érdemel dicsejt. A támadósor sokat pepecselt és rengeteg helyzetet hagyott ki. Legjobb tagja Popescu volt. A mérkőzés egyébként reálisan végződött döntetlen eredménnyel.

A csapatok felsorakoztak a diszpályó előtt, ahol megjelent Marinescu tábornok közrendészeti miniszter. A szokásos üdvözlések után Hidasi indította el a labdát szítaló esőben, 18.000 néző előtt. Az első percekben a román válogatott kap hamarabb lábra és a 13. percben Dunareanu két lépésről biztos gólhelyzetben fölé lépett. Csikós kirugása Váradi elé viszi a labdát, a jobbszélső lefut, átvágja a labdát balra Tolvajnak, a labda Tóthhoz kerül, aki Sütőt jászra lyukra és a magyar jobbszélső közelről védhetetlenül góloz (1:0). A vezető gól a 14. percben esett. A 28. percben Dunareanu közvetlen közelről fölé lö. A 29. p. Lukács egy lépésről sem találja el a célt. A román válogatott félrelyuk a 35-ik percben góiban jut kifejezésre: Onody lyukat rug és a szemfüles Constantinescu elespi a labdát, amelyet a megdermedt Csikós mellett bombáz a hálóba (1:1).

A mai temesvári sportmüsor

Ma, vasárnap Temesvárott barátságos mérkőzéseket játszanak ligacsapatok. Délelőtt feltizenegy órai kezdettel az Electrica pályán a Ripensia mérkőzik az Electrica csapatával, délután három órai pedig a Banatul pályán a CAMT és Chinzel-Isa játszanak barátságos mérkőzést.

A kerületi bajnokság első osztályában ma a következő bajnoki mérkőzések kerülnek lebonyolításra: Jandarmi—Patria délután félnégykor a Vulturii pályán, Politechnica—Banatul délután félnégykor a Politechnica pályán, Progresul—FCR délután félnégykor a Progresul pályán és Kadima—Vulturii délután félnégykor a Vulturii pályán. A másodosztályú bajnokság mai műsora a következő: Cultura—CSHN délután félnégykor a Patria pályán, Freidorf—Dura délután félnégykor Freidorfon, Ancora—Victoria délelőtt feltizenegy órai a Vulturii pályán, Juventus—III. kerületi FC délután félnégykor a Juventus pályán.

Sporthírek mindenfelől

A Ripensia a Victoria elleni mérkőzés elhalasztását kérte. A nemzeti bajnokság legközelebbi fordulóját a szövetség október 26-ra tűzte ki. A sorsolás szerint mindkét temesvári csapatnak egy és ugyanazon a napon kellene bajnoki mérkőzést játszania Temesvárott éppen ezért a Ripensia kérte a szövetségtől, hogy az október 26-ra kitűzött Ripensia—Victoria mérkőzést későbbi időpontra halasszák, mert ugyanakkor ezen a napon kerül lebonyolításra Temesvárott a munkásatlétnak az UDR elleni mérkőzése.

Összeállították amagyar „A” csapatot. Megemlékeztünk róla, hogy Tóth, a szegedi csapat kapusa sérülten utazott el Bucurestibe. Amennyiben vasárnapig nem jön rendbe, úgy helyét a repülőgépen érkezett Boldizsár foglalja el. A csapat összeállítása egyébként a következő: Tóth—Korányi, Bíró—Pázmándy, Sárosi III., Dudás—Kincses, Sárosi dr., Kolláth, Zsengellér, Tóth.

Róman Kupa mérkőzés Bucurestiben. A bucarestii Olimpia csapata ezuttal már harmadszor találkozott a Prahova együttesével, amellyel első két mérkőzésen döntetlenül játszott. A harmadik mérkőzésen a fővárosi csapat 4:0 arányban legyőzte a Prahova csapatát.

A második féldőben a magyar válogatott a 5., és 7. percben eredménytelen szögletugrásokat és el, majd Popescu vezet néhány veszélyes támadást de szintén eredménytelenül. A 27. percben Popescu gólt ér el, ez azonban előző hendzs miatt érvénytelen. Ugyancsak meg nem adott gólt ér el a 43. p Hidasi is, akinek gólját szintén előző hendzs miatt nem adja meg a játékvezető. Csapatösszeállítások
Magyarország B.: Csikós — Felföldi, Onody — Baróti, Tóth, Szalai II. — Váradi, Sütő, Hidasi Nemes, Tolvaj.

Románia B.: Justin — Petrescu, Lengher — Demetrovici, Dragan, Nistor — Lukács, Torjoc Constantinescu, Dunareanu, Popescu.

Nyilatkozatok: Economu Virgil dr. a román szövetségi kapitány: Vereséget vártam a csapatot és így a döntetlen eredményt kielégit. Legjobb Popescu, Nistor és Constantinescu tetszett.

Vitéz Ginzery Dénes, magyar szövetségi kapitány: Brdekes mérkőzés volt, a magyar csapat formája alatt játszott, az eredmény reális.

Sportkörökben élénk feltűnést keltett, hogy Bodolát, a válogatott csapat oszlopát nem tették be az együttesbe. A hivatalos helyen úgy magyarázzák hogy Bodola nincs jelenleg formában. Ezzel szemben jól értesült sportkörök tudni vélik, hogy Bodola azért nem került be a csapatba, mert nem akarta magát alávetni az új taktikai rendszernek, a WM formációnak. Bodola állítólag kijelentette, hogy ha a régi rendszerben 15 évig tudott jól futbalozni, akkor most nem képes átrétegződni más taktikai rendszerre. A válogatott játékosok is szívesen játszottak volna Bodolával, akinek futballtudása feltétlenül az együttes hasznára vált volna.

Bárdossy László bucarestii magyar követ teán látta vendégül a magyar csapat tagjait. A magyar válogatott csapatok csütörtökön éjszaka megérkeztek a román fővárosba, ahol ünneppélyesen fogadták őket. Pénteken a két csapat könnyű edzést tartott, majd hat órai körül Bárdossy László, bucarestii magyar követ és felesége teán látták vendégül a magyar csapat vezetőit és a játékosokat. A délutáni teán a román sportélet kiválóságai is megjelentek, közöttük Plagino a főszevetség elnöke és Economu Virgil szövetségi kapitány, valamint több román újságíró.

Bodola, Juhász és Bindea kimaradtak a válogatottból. Amikor Economu Virgil kihirdette az A-csapat összeállítását, kitűnt, hogy a csapatból kimaradt Bodola, Juhász és Bindea, akiknek a játéka biztosnak látszott.

Játszani is kell . . .

A forgalmas belvárosi ucca zajában szinte elveszt a kis, rongyos csavargó kérése:

— Kérek egy leit!

Sokan nem is hallották, vagy talán nem akarták meghallani a halk könyörgést és elmentek mellette anélkül, hogy figyelemre méltatták volna. Vegül egy idősebb holgy megszánva és odaadta neki az egy leit. Amikor a markában volt a pénz, hangosan füttyüreszve a villamos sínre szaladt és érdeklődéssel nézte, melyik oldalról jön előbb villamos. A füttyüreszésre előkerült még egy kis csavargó és most már ketten vártak villamosra. Amikor aztán észrevették, hogy jön a villamoskocsi, a kis koldus csavargó hirtelen lehajolt és a sinre tette a leit. Az ég alján járó nap sugaraiban ézüstösen csillogott a pénz, amelyen a következő pillanatban keresztül gázolt a villamos. A villamoskocsi sulya vékonyra lapította össze az érepenzt, amelyet a fiatal csavargók széles vigyorgással szemléltek. Egy fiatalabb asszony, aki végignézte a játékot, rájuk szólt:

— Hát ezért kaptad a leit? Inkább kenyeret vettél volna!

A csavargó csak ennyit válaszolt:

— Játszani is kell!

Azután vidám ugrándozással szaladt vissza az aszfaltra és a játék után szomorú arcot vágva újból koldulni kezdett. Mert keresni is kell.

Rádió

VASÁRNAP, OKTÓBER 22.

HÉTFŐ, OKTÓBER 23.

Rádió Románia. 9.45: Istentisztelet közvetítése a Danita Balasa templomból. 11.15: A rádió zenei játéka. 13: Időjelzés, vízállásjelentés, ház- és egészségügyi tanácsok, rádióműsor, sport, és egyéb közlemények. 13.15: A Petrica Mói déli hangversenye, énekel Alex. Grozuta. 14: Hírek. 14.20: A hangverseny folytatása. 14.50: Látványosságok, művészeti és kulturális hírek, lírások. 15: Mezőgazdasági hírek és tanácsok. 15.5: A falú órája. 16.15: Hanglemek. 17.15: A Munka és Jókép órája. 18.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.17: Katonazenekar. 19: Orvosi kórta. 19.15: A Lucafarul tánczenekar játéka. **Radio Románia:** 19.48: Hírek magyar nyelven. **Radio Románia és Radio Bucuresti:** 19.58: Sporteredmények. 20: A hét. 20.15: A tánczeneműsorának folytatása. 20.45: Hírek, sporteredmények. 21: Rodica Bujor énekel. 21.25: Jean Biscopol énekel. 21.45: Reklám zene. (Jazz). 22: Hírek. 22.50: Könnyű zene különböző hangszereken. 23.15-24: Hanglemek.

Budapest I. 9: Hanglemek. 9.45: Hírek 11: Katakus istentisztelet. 12.15: Evangélikus istentisztelet. 1.30: Melles Béla zenekara. 2: Fábry Imiel előadása. 2.45: Hírek. 3: Hanglemek. 4: Magyarország-Románia válogatott labdarúgómérkőzés második félidőjének közvetítése a kéreutiből. 5.15: Sántha László dr. kísérlet-nyelvi igazgató előadása. 6: Hírek magyar, szlovák és magyar-országi nyelven. 6.15: Szilárd Zoltán dr. csevegése. 6.35: Hangverseny. 7.15: Tánccsok. 8.05: Sporteredmények. 8.15: Hírek. 8.25: Rékai Miklós és Hochstrasser Ferenc hárfavola számai. 8.50: Versek. 9.15: Részletek Budapest 1925. évi revüjének zenéjéből és dalaiból. 10: Hírek, sporteredmények, hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 11.05: Cigányzene. 12: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 12.20: Hírek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 12.15: Cigányzene. 4.05: Szalonbűvés. 5.00: Cigányzene. 8.30: Kőrösi Nagy Lajos előadása. 9: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 10: Geréb László dr. csevegése. 9.45: Hanglemek. 10.35: Időjárásjelentés.

Radio Románia. 12: Időjelzés, vízállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Operalemezek. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 13: Időjelzés, rádióműsor, sport- és egyéb közlemények. 13.10: Hangverseny különböző hangszereken. 14: Hírek. 14.20: A hangverseny folytatása. 14.35: A Carabus hármass játéka. 15: Látványosságok, művészeti és kulturális hírek, hirdetések. **Rádió Románia.** 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Irodalmi krónika. 19.17: Saxafon zene. 19.30: Fuvola hangverseny. 19.50: Hírek magyar nyelven. **Rádió Románia és Rádió Bucuresti.** 20: Előadás. 20.15: A rádió szalonzenekarának esti hangversenye. 20.45: Hírek, sporteredmények. 21: A hangverseny folytatása. 21.35: Zongorahangverseny. 22.05: Hanglemek. 22.30: Hírek. 22.50: Hanglemek. 23.15: Könnyű zene hanglemekről. 23.45: Hírek francia, német angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. Hírek. Hanglemek. Utána: Étrend. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 1.10: Rác József cigányzenekara. 1.40: Hírek. 2.30: Lacsházy Jenő előadása. 2.45: Postászene. 3.30: Hírek. 5.15: Diáklőra. 5.45: Hírek. 6: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 6.15: Baranyai népmesék. 6.45: Szalonzene. 7.45: Germanus Gyula dr. előadása. 8.15: Hírek. 8.25: Rác Tilda énekel gitár és zongorakísérettel. 8.50: Achillo Campanille humoreszkje. 9.10: Operazenekar. 10.40: Hírek. 11: Hanglemek. 12: Hírek német, olasz, angol, francia és eszperantó nyelven. 12.25: Farkas Jenő és cigányzenekara. 1.05: Hírek.

KEDD, OKTÓBER 24.

Rádió Románia. 12: Időjelzés, vízállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Filmzene hanglemekről. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 13: Időjelzés, rádió műsor, sport- és egyéb közlemények. 13.10: A Stanescu zenekar déli hangversenye, Ioan Lucian énekcsapattal. 14: Hírek. 14.20: A hangverseny folytatása. 14.40: Jujou Pavelescu énekel, G. Dendrin zongorakísérettel. 15: Látványosságok, művészeti és kulturális hírek, hirdetések. **Radio Románia.** 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Irodalmi és filmkrónika. 19.17. Chopin, Brahms és Ravel le-

mezek. 19.35: Gordonnkahangverseny. 19.50: Hírek magyar nyelven. **Radio Románia és Radio Bucuresti:** 20: Előadás. 20.15: Petru Munteanu énekel. 20.30: Fuvola és zongorahangverseny. 20.45: Hírek, sporesemények. 21: Részletek Heuberger Operabál című operettjéből. 22.30: Hírek. 22.50: Hanglemek. 23.45: Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. Hírek. Hanglemek. Utána: Étrend. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 1.10: Hanglemek. 1.40: Hírek. 2.30: Szalonzene. 3.30: Hírek. 5.10: Asszonyok tanácsadója. 5.45: Hírek. 6: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 6.15: Csikós Jenő előadása. 6.45: Hangverseny. 7.40: Szilágyi Róza és Volly István beszélgetése. 8.15: Hírek. 8.25: Perti Pali cigányzenekara. 9: „Hajnali találkozás”. Hangjáték 3 felvonásban. 10.10: Csóka Béla énekel. 10.40: Hírek. 11: Versenyművek két hegedűre és zongorára. 11.30: Tánccsok. 12: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 1.05: Hírek.

DAGNY SERVAES
a Casilla nagy pere című új UFA-film
női főszerepét kreálja.

DZSUNGEL

51

ITKA

A „Déli Hírlap” eredeti regénye
Irta: K. D.

Lilyan úgy érezte, hogy elveszti eszméletét és annál összerogy. Sűrű sötét fátyolt érzett szereti és térdre remegtek. De ez csak egy pillanatig tartott, mert a következőben talán éppen a megváltozhatatlan és kikerülhetetlen szörnyű percek városa alatt felébredt női büszkesége. Nem, nem szabad gyöngésséget elárulnia, féltékeny mutatkozni. Körmeit tenyerébe nyomta, hogy felébredjen. Szulatóból és összeszorította fogait. Azután büszkén felemelte fejét és méltóságteljesen válaszolt az öregnek:

— Már megmondtam önnek egyszer erre vonatkozólag a véleményemet. Nem értem tehát, miért kíváncsi most a válaszomra, miért kérdez még most is. Már egyszer megmondtam és most is csak azt mondhatom: Nem!

Még mindig nagy csend volt a tereben. Az öreg radzsa szemét vészfényesen felvillantak, de a következő pillanatban udvariasan ismét meghajolt előtte:

— Ahogy akarja...!

És csak akkor fordult oda határtalan megvetéssel fiához:

— És te... te... aki meg akartad szökteitni ezt a fehér nőt... az én rabszolgánomé... hm... tulajdonképpen örülnöm kellene, hogy végre belőled is férfi lett... de nem baj, meg van az elégtévedem... neked, a nagy nőgyűlölőnek is éppen egy nő lett a végezeted... De az már nem volt szép tőled, hogy apádat is belevontad a játékba és éppen apád ellen lázadtál... ez nem is tarthat büntetlenül...
Gyonyos szavai mögött olyan rettenetes harag és kegyetlenség égett, hogy a körülállók, akik mindannyian jól ismerték az öreg radzsát, megremegtek. A fiatal herceg nem felelt apjának. Szerelmes, gyöngéd tekintettel nézett át Lilyanra és még most ebben a kétségbeesett helyzetben is vigasztalni, erőit akarta.

Az öreg, aki észrevette arcjátékát, a hirtelen dühtől elvakultan ugrott neki és magából kikelt hangon förmedt rá:

— Te gyalázatos, te méltatlan unokája a dícső ősbok, szegényteljes fia a nagy Mohamednek, te mersz még dacolni apáddal... és egy nőt? Csak nézz rá, ugy sem sokáig nézheted, mert ez az első nő az életben, az első... de az utolsó is...

Gyonyos nevetésben tört ki, még egy ideig kegyetlen mosollyal nézte, azután elkomolyodott, megfordult és ellentmondást nem tűrő szigorú modullal parancsolta magához az egyik tisztet. Az mellette termet, néhány szót mondott neki hindu nyelven. A tiszt fegyelmestetten tisztelgett.

Azután ismét Lilyanhoz fordult a radzsa.

— Megbocsát, de itt a pillanat... én sajnálom a legjobban, de meg kell tennem... ha nem is a magam, de népem érdekében. Nem engedhetem meg, hogy azt gondolja, az indusok nem tartják meg szavukat... az éjjel közeleg... és ha az óra éjjélt üt... be fog teljesedni a végzete...

Szavai komolyak voltak és hidegek, de tekintete könnyörögve pihent a fiatal leány arcán, egy utolsó kérés reménységgel, hátha megmásmítja szándékát, hátha megvalósítja akaratát. De Lilyan nem is vette észre ezeket a feléje irányuló pillantásokat, hidegen és megvetően nézett el az öreg mellett és most már közömbös eltökéltséggel, a megváltozhatatlanba való hideg megnyugvással vágta oda neki:

— Megmondtam és megismételtem... inkább a halált, mint önt...

Az öreg radzsa felhőrdült és rekedt hangon fordult az örség felé:

— Vigyétek! Ki vele...

Brutális markok ragadták meg a gyöngé leányt és úgy Lilyant, mint a herceget kihurcolták az ajtón. A nehéz ajtó dübörögve csapódott be utánuk, de még akkor is fülükbe csengett az öreg radzsa kegyetlen, vészfényes hangja:

— Amikor az óra éjjélt üt...

A szél megzörgette és keserves, furcsa szírszóra rázta a dzsungel évszázados fáit. A folyó hullámait

is felborzolta és a mozdulatlanul lehorgonyzott hajó is meg-megingott a vizen.

A fedélzetén egy ember magányos árnyéka látszott, aki a hajó orrában állt és karbafont kezékel rónedett a semmisségre.

Ronald volt.

A mai nap hosszú kinszenvedés volt számára. Ugy volt, hogy tovább mennek és már megtették az összes előkészületeket a továbbhajózásra, de mégsem mentek el. Valami megmagyarázhatatlan érzés még ide kötötte. És keserves gondolatok között telt el az egész nap. Sajnálta és szánta Lilyant, hogy ennyire megváltozott, hogy ezt a sorsot választotta, de hát ő maga volt az, aki ezt így akarta. Ő maga volt az, aki erre az utra indult, tehetett volna valamit ellene? Segíthet rajta? Nem! Neki itt és ebben a kérdésben nincs és nem lehet semmi tennivalója...

Hirtelen összerzezent, neki támaszkodott a fedélzet korlátjának és erősen kihajolva a víz fölé kémlelt. Csak a szél mozgatta a folyóparti bokrokat olyan erősen, vagy...? Mi volt ez? Éjjel felé járt már az idő, mit keresne ember ott ebben az időben?

Beárnyékolta szemét a tenyerével, hogy tisztábban lásson. Mégis... jól látta először... egy emberi alak volt az, aki nagy csörtetéssel átgázolt a bokrokon és szemmel láthatólag a hajó felé igyekezett.

Most ismét kivált árnyéka a sötétségből... és... és nem is fért fel, hanem nő...

Mit jelentsen ez — mormogta fogai között Ronald — valami történt, valaki üldözi... Csakis erre következethetett kétségbeesett vad rohanásból.

És a következő percben már átvette magát a korlátlan a fiatal angol, lekuszta a kőtelhágcsón a partra és két-három ugrással a nő előtt termett.

A nő megdöbent tőle az első pillanatban, azután gyorsan reszketéssel ragadta meg a férfi feléje nyúló kezét és félig eszméletlenül dült oda a mellére.

Zugott, zakatolt a szive és fujtató zihálásától alig lehetett kienni szaggatott, izgatott szavait:

— Ma este... megtörtént...

(Folytatjuk)

BASTIANINI BÉKEAKCIÓT KEZDETT

GÖRING LEGKÖZELEBB RÓMÁBA MEGY

Rómából jelentik: (Dunaposta.) Politikai és diplomáciai körökben híre jár annak, hogy Bastianini, Olaszország új londoni nagykövete a legnagyobb titokban békeakción dolgozik. Arról is beszélnek, hogy Göring tábornagy Hitler megbízásából a közel jövőben Rómába érkezik, ahol fontos tárgyalásokat fog folytatni Mussolinivel.

Az olasz lapok azt hangoztatják, hogy Franciaországnak nem érdeke a nemzeti szocialista Németország megsemmisítése, mert a német vereség a német birodalom bolsevizálódását vonná maga után és így Franciaország egy 300 millió orosz-német kommunista államszövetséggel kerülne szomszédi viszonyba.

FENNTARTJÁK A HIRT, HOGY UJABB NÉMET BÉKEAJÁNLAT KÖVETKEZIK.

Rómából jelentik: Az olasz sajtó londoni és párisi jelentések alapján arról számol be, hogy a németeknek néhány napon belül dönteni kell, hogy megindítják-e a nagy offenzívát a Maginot-vonal ellen, vagy sem. Ha néhány napon belül nem indítják meg, akkor a támadást el kell halasztani tavaszig, mert rövidesen beáll a téli évszak és ez nagyon megnehezítené a hadműveleteket. Angliában olyan vélemények is forgalomba kerültek, hogy

Hitler a közeljövőben újabb békeajánlatot tesz Angliának és Franciaországnak. (Dunaposta.)

RÓMÁBAN DIPLOMÁCIAI FORDULATOT VÁRUNK.

Rómából jelentik: A Messagero szerint londoni diplomáciai körökben élénken tárgyalják Butler angol külügyi államtitkár legutóbbi kijelentését, amely szerint az angol-nyelvi szerződés nem vonatkozott a Szovjet támadásának esetére. A lap tudósítója szerint ez a kijelentés és az időpont, amelyben elhangzott, érdekes politikai

fejlemények előjele lehet. Híre jár annak, hogy az angol kormány a közeljövőben ki is fogja vatalosan jelenteni, hogy Anglia nem tesz ígéretet a névleges lengyel kormánynak a Szovjet-tal megszerzett területek visszavételére. (Dunaposta.)

SCHULLENBURG ÉS PAPAN HITLER ELŐTT.

Berlinből jelentik: (Dunaposta.) Gr. Schulenburg moszkvai német követ tegnap megérkezett Berlinbe és magával hozta Sztalinnak Hitler üzenetére adott válaszát. A nagykövet megérzése után nyomban kihallgatásra jelentkezett Hitler kancellárnál. A kihallgatáson jelen volt az Ankarából éppen most hazaérkezett Papan nagykövet is. Berlini diplomáciai körök értesülései szerint Sztalin üzenete arra is magyarátot ad, hogy miért nem mehetett eddig Molotov külügyi népbiztos Berlinbe. A német fővárosban tegnap rendkívül élénk diplomáciai tevékenység volt észlelhető, ami nyilván összefügg Sztalin üzenetével.

Szemtanu látta, hogy az Atheniát angol torpedórombolók süllyesztették el

Berlinből jelentik: A lapok közlik Gustav Anderson amerikai állampolgár hosszabb nyilatkozatát, amelyet egyes amerikai lapoknak adott. Gustav Anderson a napokban érkezett vissza ugyanis Newyorkba és heteket töltött előzőleg Angliában. Eredetileg a háboru első napjaiban elsüllyedt Athenia gőzessel akart visszautazni, de aztán visszatartották az angol hatóságok a vizsgálat lefolytatása érdekében. An-

derson megérkezése után kijelentette az újságíróknak, hogy az Atheniát angol torpedórombolók süllyesztették el azzal a céllal, hogy rájuk a támadást a német tengeralattjárókra, az Egyesült Államok haragját Németországra len kihívják, miután a gőzösön igen sok amerikai állampolgár utazott volna vissza hazájába. (Dunaposta.)

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetése szavankint egy leu. Levezetés és Házasság nem közölhető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés az. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata I. hovári IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nógrády-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45-06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45-13.

Alkalmasság

Mészáros és hentes segéd pár évi gyakorlattal, jó fizetéssel és teljes ellátással azonnalra felvétetik. Kreiszip Lipova, No. 412. 1388

Allást keres

Mosást, vasalást házakban, lelkiismeretesen vállal tiszta asszony (úgyisintén otthoni mosást is). Kovács, III., Vilhelm Mühle-u. 10. 1243

38 éves özvegy úrnő házvezetőnő, vagy más bizalmi állást keres. Megkeresést „Mindenhezértő” jellegére a kiadóba. 1389

Lakatos és vízvezeték szerelő állást keres. Klein Rudolf Lloyd-palota III. emelet. 1436

Perfekt varrónő házhoz is ajánlkozik. Ugyanott egy 3+1 lámpás Telefonken rádió és egy fekete női télikabát olcsón eladó. Erdeklődni a háztulajdonosnál. Fodor, IV., Str. Dimitrie Sturza 5. 1393

Modern takaréktűzhelyek

kiváló minőségben. Alkalmos rakótár zománcozott és fekete tűzhelyekben

KÁLMÁN DEZSÓ
speciális takaréktűzhelyüzem
Timisoara IV. Bulev. Carol 40.

Lakás

Egyszobás lakás, fürdőszobával november 1-re kerestetik. Címeiket „Csendes lakó” jellegére a kiadóba kérek. 1456

Háromszobás ucaai II. emeleti tiszta lakás fürdő- és mellékkilleték nélkül havi 1.400 leiért novemberre kiadó. IV., Piata Küttl. 1. 1390

Háromszobás modern lakás kiadó, ugyanott balkonajtó 130/260 cm, essz lingeni rólóval és 2 ablak eladó. I., Str. Brăniște 2. a Str. Marhiloman sarok. 1394

Tűzifa olcsó és jó minőségben **Klein**
fakereskedés. Timisoara IV., str. Gării 3. Telefon: 29-32.

Asztrakán, róka, nemesszőrmék!

Nagy választék! — Kis árak!
Piata Tralan

Adas-vetel

Három és fél hold föld (másfél, egy és egy hold) III. kerületben egyenként, vagy együtt eladó. Alföldi Géza dr. csótömeggondnok I., Str. I. novics 8. 1396

Komplett fehér háló sürgősen olcsón eladó. Megtekinthető délelőtt 8-10-g és délután 1-4-ig I., Str. Gheorghe Lazar 8. Weiner. 1842
Ruhaszekrény és kihúzható ebédlő sztal eladó. IV., Str. Bolinteanu 4 szám. 1875

Komplett fehér háló sürgősen olcsón eladó. Megtekinthető délelőtt 8-10-ig és délután 1-4-ig I., Str. Gheorghe Lazar 8. Weiner. 1842

Világmarkás pianó, úgyszintén övív keresztúros Stingl zongora sürgősen eladó. I., Str. Turin 6. Telefon: 38-13. 1395

Tőkebefektetés, megbízhatóan ajánlunk egy jó házhelyet. Kockázattól mentes, biztos értékelkedés. Felvilágosítás kiadóhivatalunkban „Minden időben” jellege alatt. 1397

Kitűnő pianó-akkordeonok, harmonikák

már 2400 leitől

Nagy választék az összes hangszerekben.

Eladás részletfizetésre is!

BRAUN A.
Timisoara, I. Eugen de Savoya 10.
Főképviselete és legnagyobb lera-kata a Hohner gyártmányoknak.

Gyümölcsfák, készlet 60.000 darab november 5-től Temesvárott minden hetipiacon Józsefváros, Gyárvárosban, vonaton frankó küldöm 16, 30, 25 lei darabja. Árjegyzéket küldök. Prohászka József, faiskolatulajdonos, Jimbolia. 1392

Külfönjéle

Képviselőt keres Bucuresti területére agilis, jó összeköttetésekkel rendelkező fiatalember, aki perfekt a román, magyar és német nyelvben. Cím a kiadóban. 1866

Modern zománcozott, csempével kirakott és fekete takaréktűzhelyek olcsón és garantált minőségben kaphatók a készítőnél. Nikkelezést vállalok.

Fargó Stefan

Temesvár, IV., Iancu Vacarescu 8.

Nem érzi a drágaságot, ha a **Maradékáruházban** vásárol! Most érkezett nagy választékban és minden méretben női és férfi télikabát és ruhaszövet. — III. Bul. Carol 5., szuterén, Doja-u. sarok.

LEGJOBB MINŐSÉGŰ és legdivatosabb saját készítményű női, férfi és gyermekcipők

Pascu János

cipőüzletében kaphatók II., Piata Traian Marocan vendéglő. Üzem: II., Strada Timocului Nr. 7. Javitásokat olcsón és pontosan készítenek